

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Powiatu Puckiego

na lata 2026-2033

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Uwarunkowania prawne i strategiczne	5
1.1. Podstawowe akty prawne	5
1.2. Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi i programowymi	7
2. Wnioski z ewaluacji Strategii obowiązującej w latach 2016-2025	12
3. Charakterystyka powiatu puckiego	14
4. Instytucjonalny system wsparcia	20
5. Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych	23
6. Wyzwania lokalnej polityki społecznej	25
6.1. Rodzina i dziecko	25
6.2. Niepełnosprawność i zdrowie psychiczne	29
6.3. Sytuacja osób starszych	33
6.4. Aktywizacja zawodowa	35
6.5. Osoby i rodziny w kryzysie	38
7. Cele, priorytety i kierunki działań	42
Obszar 1. Rozwój lokalnego systemu wsparcia dziecka i rodziny	43
Obszar 2. Satysfakcjonująca jakość życia osób z niepełnosprawnościami	45
Obszar 3. Efektywna polityka senioralna	47
Obszar 4. Rozwój kompetencji mieszkańców niezbędnych na rynku pracy	49
Obszar 5. Rozwój systemu wsparcia osób i rodzin w kryzysie	51
8. Zarządzanie realizacją strategii	53
8.1. Podstawowe założenia organizacyjne	53
8.2. Monitoring strategii	53
8.3. Aktualizacja strategii	54
8.4. Ramy finansowe	54
9. Usługi społeczne oraz zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej	56
Podsumowanie	57
Spis tabel	58
Spis wykresów	58

Wprowadzenie

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest głównym narzędziem planistycznym polityki społecznej prowadzonej na terenie powiatu przez jednostki samorządu terytorialnego we współpracy z organami administracji rządowej, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi. Nadrzędnym celem tych działań powinno być kreowanie lokalnych warunków (materialnych, instytucjonalnych, organizacyjnych, społecznych itp.) umożliwiających mieszkańcom prowadzenie satysfakcjonującego życia w różnych sferach aktywności, w szczególności rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej, obywatelskiej i kulturalnej.

Obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych przez powiat wynika wprost z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zakres tego dokumentu obejmuje przede wszystkim ramy funkcjonalne i kompetencje podmiotów działających w systemie pomocy społecznej oraz rynku pracy, uwzględniając jednak interdyscyplinarne rozwiązania służące wczesnemu wykrywaniu sytuacji trudnych, których doświadczają osoby i rodziny zamieszkujące powiat, a także podejmowaniu działań profilaktycznych adresowanych do całej lokalnej społeczności.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Puckiego na lata 2026-2033 stanowi kompleksowy, długofalowy dokument określający cele, priorytety i kierunki niezbędnych działań stanowiących odpowiedź na zdiagnozowane niezaspokojone potrzeby i bariery aktywności mieszkańców powiatu.

Podstawą planowania strategicznego w jednostce samorządu terytorialnego, a więc również podstawą niniejszego dokumentu, jest diagnoza, która jako rodzaj badania ma na celu identyfikację, opis oraz wyjaśnienie zjawisk i procesów w określonej sferze, a także opracowanie wniosków oraz wskazówek, na podstawie których będzie możliwe zaplanowanie działań zmierzających do wprowadzenia zmian w tej sferze. Diagnoza aktualnej sytuacji społecznej uwzględnia czynniki determinujące warunki i jakość życia ludności, a także zewnętrzne objawy i przyczyny dominujących problemów – w ujęciu zarówno statycznym jak i dynamicznym, opisującym obserwowalne tendencje przynajmniej na przestrzeni co najmniej ostatnich 3 lat.

Wśród głównych źródeł danych, wykorzystanych do opracowania diagnozy sytuacji społecznej, należy wskazać Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Oceny Zasobów Pomocy Społecznej i sprawozdania MRiPS-03 sporządzane przez powiat oraz gminy; sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku, Raporty o stanie powiatu, dane i sprawozdania Powiatowego Urzędu Pracy w Pucku, a także inne informacje, w szczególności udostępnione przez gminy, w tym przez zespoły interdyscyplinarne oraz gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Istotny element procesu planowania strategicznego stanowiła ewaluacja dotychczas obowiązującej Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025. Została ona przeprowadzona za pomocą badania ankietowego online w marcu 2025 roku.

W badaniu wzięło udział 18 osób reprezentujących w szczególności obszar pomocy i integracji społecznej (14 osób) oraz Starostwo Powiatowe w Pucku (3 osoby).

W procesie opracowania strategii w dn. 2 lipca 2025 r. w Pucku odbyło się spotkanie warsztatowe, w którym wzięły udział osoby pracujące w różnych obszarach powiatowej polityki społecznej, w tym m.in. przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku, Powiatowego Urzędu Pracy w Pucku, ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne i usługi społeczne w powiecie. Refleksje uczestników spotkania stanowiły cenny zasób wiedzy o powiecie i jego uwarunkowaniach, stanowiąc podstawę opracowania niniejszego dokumentu.

1. Uwarunkowania prawne i strategiczne

1.1. Podstawowe akty prawne

Podstawą ustroju Polski jest ustawa zasadnicza, czyli Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. W preambule Konstytucji zostały określone fundamentalne wartości, które decydują o harmonijnym funkcjonowaniu bytu państwowego: poszanowanie wolności i sprawiedliwości, współdziałanie władz, dialog społeczny oraz zasada pomocniczości (subsydiarności) umacniająca uprawnienia obywateli i ich wspólnot. Ponadto rozdział pierwszy Konstytucji RP wprowadza szereg zasad ustrojowych, wśród których należy wskazać w szczególności „demokratyczne państwo prawne, urzeczywistniające zasady sprawiedliwości społecznej” (art. 2 i 7 Konstytucji). Oznacza to, że:

- 1) władzę sprawuje naród poddający swoje organy przedstawicielskie cyklicznej legitymizacji w wolnych i powszechnych wyborach;
- 2) organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa;
- 3) ochrona słabszych ekonomicznie jednostek i grup ludności wyraża się w istnieniu odpowiednich zabezpieczeń społecznych i usług socjalnych świadczonych przez państwo i różne wspólnoty samorządowe.

Urzeczywistnianie zasady „sprawiedliwości społecznej” odbywa się w praktyce w oparciu o akty normatywne niższego rzędu, zwłaszcza ustawę z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*. W myśl art. 2 ust. 1 tejże ustawy „Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”. Tak rozumianą działalność organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ustawa podkreśla, iż pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, aby mogły żyć w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ale zarazem wymaga od klientów współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Jak już zostało zasygnalizowane we wstępie, opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi, w świetle art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy *o pomocy społecznej*, zadanie własne powiatu o charakterze obowiązkowym, w ramach którego należy uwzględnić programy pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Ustawa precyzuje ponadto, w art. 16b pkt 2, elementy, które musi zawierać strategia. Są to:

- 1) diagnoza sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;

- 2) prognoza zmian w okresie objętym strategią,
- 3) określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii i jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Zgodnie z pkt 3 powyższego artykułu Strategia opracowana przez gminę i powiat określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Obszar lokalnej polityki społecznej kształtują również inne akty normatywne w randze ustawy, wśród których należy wymienić m.in. następujące:

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych;
- Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Nie sposób w tym miejscu wymienić, a tym bardziej omówić wszystkich aktów prawnych regulujących obszar lokalnej polityki społecznej. Należy jednak nadmienić, iż kluczowym aktem o znaczeniu ustrojowym jest ustawa o samorządzie powiatowym. W oparciu o nią powiaty działają po to, aby zaspokajać zbiorowe potrzeby zamieszkującej ich teren ludności. Posiadają kompetencje do realizacji zadań użyteczności publicznej o charakterze ponadgminnym, w szczególności w zakresie pomocy społecznej, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, wspierania osób niepełnosprawnych, promocji i ochrony zdrowia, edukacji publicznej, kultury fizycznej i turystyki, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, a także polityki prorodzinnej. Ogólnie określone w ustawie ustrojowej zadania powiatu znajdują doprecyzowanie w innych aktach normatywnych tego samego rzędu, m.in. w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych czy w ustawie o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej, które wraz ustawą o pomocy społecznej tworzą zrębny system pomocy i wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1.2. Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi i programowymi

Uwarunkowania programowe lokalnej polityki społecznej znajdują swoje źródła w dokumentach strategicznych różnych szczebli: międzynarodowego, europejskiego, krajowego, regionalnego oraz lokalnego. Stanowią one kierunkowe wytyczne dla działań jednostek samorządu terytorialnego, zapewniając spójność działań i realizację nadrzędnych celów polityki poszczególnych szczebli.

Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030

Analizując kontekst międzynarodowy, należy zwrócić uwagę w szczególności na *Agendę na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030*, przyjętą w dniu 25 września 2015 roku przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych. Stanowi ona plan transformacji w dziedzinach o kluczowym znaczeniu dla ludzkości, tj.: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój i partnerstwo, mając na celu wyeliminowanie ubóstwa i głodu, ochronę planety przed degradacją oraz podejmowanie pilnych działań w zakresie zmian klimatu; zapewnienie wszystkim ludziom możliwości korzystania z dobrodziejstw dostatniego i satysfakcjonującego życia oraz to, aby postęp gospodarczy, społeczny i technologiczny przebiegał w zgodzie z naturą; wspieranie pokojowego, sprawiedliwego i inkluzywnego społeczeństwa, wolnego od lęku i przemocy oraz mobilizowanie środków do wdrożenia Agendy 2030 przy udziale wszystkich krajów, interesariuszy i obywateli. W ramach Agendy określono 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Z punktu widzenia polityki społecznej istotne są cele odnoszące się do eliminacji ubóstwa i głodu, zapewnienia wszystkim ludziom zdrowego życia oraz edukację wysokiej jakości, osiągnięcia równości płci, uczynienia miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi i stabilnymi, a także budowy na wszystkich szczeblach skutecznych i odpowiedzialnych instytucji, sprzyjających włączeniu społecznemu.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Na szczeblu krajowym istotne znaczenie ma *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*. Główny cel tego dokumentu stanowi poprawa jakości życia Polaków, przy czym jakość życia jest tu rozumiana kompleksowo jako dobrostan w różnych obszarach życia: długości życia w ogóle, długości życia w zdrowiu, większej satysfakcji z wykonywania pracy, lepszych warunków łączenia kariery zawodowej z życiem prywatnym i rodzinnym, sprawnej sieci bezpieczeństwa socjalnego nastawionej na pomoc, której celem jest zwiększenie szans na aktywność społeczną i zawodową i dbałość o przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia, dostępności dóbr i usług publicznych bez względu na status rodzinny i miejsce zamieszkania, otwartych warunków uczestnictwa w życiu publicznym, bezpieczeństwa dochodów na starość, środowiskowego poczucia równowagi w odniesieniu do warunków

krajobrazowych, naturalnego stanu otoczenia oraz żywności, udziału w kulturze, poczucia satysfakcji z życia. Osiągnięcie wskazanego celu będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach: konkurencyjności i innowacyjności; równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) została przyjęta w 2017 roku przez Radę Ministrów jako aktualizacja *Strategii Rozwoju Kraju 2020*. Określa ona podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym, przedstawiając nowy model rozwoju, czyli rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Główny cel Strategii stanowi „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa stanowi *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030*. Przewidziano w niej rozwój kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze, przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe. Jednym z celów Strategii jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (są to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia Rozwoju Usług Społecznych

Z punktu widzenia polityki społecznej istotnym dokumentem jest *Strategia Rozwoju Usług Społecznych polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)*, która została przyjęta w dniu 15 czerwca 2022 roku przez Radę Ministrów. Jej główny cel stanowi deinstytucjonalizacja, czyli przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej

w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Wśród najważniejszych założeń tego dokumentu można wskazać:

- zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
- zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,

- włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności,
- stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

W dniu 13 września 2021 roku Rada Ministrów przyjęła *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030*. Priorytety określone w dokumencie koncentrują się na zagadnieniach takich jak usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży; przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu; wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej; a także wspieranie integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz wsparcie integracji na rynku pracy.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Dokument ten za cel długofalowy przyjmuje, że *Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego*, natomiast za cel główny: *Do roku 2030 podmioty ekonomii społecznej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług społecznych*. Osiągnięcie celu głównego możliwe będzie dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

1. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych.
2. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej na rynku.
4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej.

Polityka społeczna wobec osób starszych 2030.
Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność

W obszarze polityki senioralnej na uwagę zasługuje *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność*, przyjęta Uchwałą nr 161 Rady Ministrów

z dnia 26 października 2018 r. Cel polityki społecznej wobec osób starszych stanowi podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa. Obszary dotyczące ogółu osób starszych to m.in. kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, uczestnictwo w życiu społecznym, tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, profilaktyka chorób, promocja zdrowia, zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego, tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej, a także działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze). Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnych osób starszych to w szczególności ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych, zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgnacyjnych, a także system wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnych osób starszych przez instytucje publiczne.

Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030

Obszar wsparcia osób z niepełnosprawnościami również opiera się obecnie na dokumencie strategicznym, jakim jest *Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030*, przyjęta w dniu 16 lutego 2021 roku przez Radę Ministrów. Jej główny cel stanowi włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument składa się z ośmiu priorytetów, takich jak niezależne życie, dostępność, edukacja, praca, warunki życia i ochrona socjalna, budowanie świadomości oraz koordynacja. W ich ramach planowane są takie działania jak np. zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami możliwości pełnego udziału w życiu społecznym, publicznym i politycznym, przeprowadzenie procesu deinstytucjonalizacji, wczesna pomoc, edukacja włączająca, aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, modyfikacja i uzupełnienie systemu wsparcia zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, zapobieganie powstawaniu i pogłębianiu się niepełnosprawności, dostęp do usług zdrowotnych oraz zwiększenie efektywności procesu leczenia, profilaktyka i leczenie w obszarze zdrowia psychicznego oraz środowiskowy system wsparcia osób z problemami zdrowia psychicznego i inne.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Na szczeblu wojewódzkim głównym dokumentem strategicznym jest *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030*, której projekt został przyjęty przez Zarząd Województwa

Pomorskiego Uchwałą nr 107/221/21 z dnia 4 lutego 2021 r. W świetle zawartej w niej wizji, Województwie Pomorskie w 2030 roku to region dobrobytu, czysty, otwarty, spójny, innowacyjny oraz rozwijający się w sposób trwały. Cele strategiczne i przyporządkowane im cele operacyjne są następujące:

1. Trwałe bezpieczeństwo

- 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe
- 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne
- 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne
- 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe

2. Otwarta wspólnota regionalna

- 2.1. Fundamenty edukacji
- 2.2. Wrażliwość społeczna
- 2.3. Kapitał społeczny
- 2.4. Mobilność

3. Odporna gospodarka

- 3.1. Pozycja konkurencyjna
- 3.2. Rynek pracy
- 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego
- 3.4. Integracja z globalnym systemem transportowym

Wskazany wyżej dokument zawiera w sobie strategię polityki społecznej województwa pomorskiego, która stanowi jego integralną część i od 2021 roku nie będzie opracowywana odrębnie. Z tego względu warto przytoczyć główne działania określone w SRWP 2030, które będą realizowane na terenie województwa, a które uwzględnia również Strategia na poziomie gminnym. Są to m.in.: rozwój usług społecznych (w tym kadry i infrastruktury), w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej; likwidacja barier instytucjonalnych i fizycznych w dostępie do wszystkich usług publicznych; aktywizacja i integracja społeczna i zawodowa grup wymagających szczególnego wsparcia, przede wszystkim osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, kobiet, dzieci i młodzieży, realizacja programów w zakresie: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami, rozwoju ekonomii społecznej, współpracy z NGO, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

2. Wnioski z ewaluacji Strategii obowiązującej w latach 2016-2025

Spośród 18 respondentów, którzy wzięli udział w badaniu ewaluacyjnym z treścią *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025* zapoznało się 11 osób, 4 osoby tego nie zrobiły, a 3 nie pamiętają. Respondenci zostali poproszeni o ocenę aktualności celów strategicznych określonych w Strategii. Ocena miała zostać dokonana na skali od 0 do 5, gdzie 0 oznaczało *nieaktualny*, a 5 – *bardzo aktualny*.

Za najbardziej aktualny uznano cel „Profesjonalne wsparcie rodzin i osób przez kompetentne służby w powiecie puckim”, w przypadku którego 10 osób wskazało, że jest *bardzo aktualny*, a 5 osób uznało go za *aktualny*. W drugiej kolejności należy wskazać cel „Wysoka aktywność społeczna i zawodowa seniorów”, ponieważ tu na aktualność na poziomie 4 i 5 wskazało odpowiednio 5 i 7 osób. Aktualność pozostałych celów również została oceniona dość wysoko.

Tabela 1. Czy wskazane poniżej cele Strategii, są w Pana/i opinii nadal aktualne?

Wyszczególnienie	0	1	2	3	4	5
Profesjonalne wsparcie rodzin i osób przez kompetentne służby w powiecie puckim	0	0	2	0	5	10
Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców powiatu	1	0	2	2	6	6
Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	0	0	2	2	7	6
Wysoka aktywność społeczna i zawodowa seniorów	0	0	1	4	5	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Większe zróżnicowanie odpowiedzi występuje w przypadku oceny stopnia realizacji celów operacyjnych. Jedynie po 3 osoby wskazały na zrealizowanie w bardzo dużym stopniu dwóch celów. Badani najczęściej twierdzili, że cele zostały zrealizowane w dużym stopniu – 6 osób uważa, że w dużym stopniu zrealizowano cel „Aktywizacja społeczna osób bezrobotnych poprzez realizację projektów”, a 5 osób twierdzi tak w odniesieniu do celu „Stworzenie efektywnego systemu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w powiecie puckim”.

Po 4 osoby uważają, że w średnim stopniu zrealizowano cele „Stworzenie efektywnego systemu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w powiecie puckim”, „Lepsza jakość życia osób niepełnosprawnych” oraz „Tworzenie warunków do aktywności społecznej wśród seniorów”. Również po 4 osoby twierdzą, że wszystkie cele, za wyjątkiem pierwszego, zostały zrealizowane w małym stopniu. Jedna osoba uznała, że w ogóle nie został zrealizowany cel „Wzrost zatrudnienia i stały rozwój kompetencji kadr pomocy społecznej”.

Tabela 2. Czy Pani/Pana zdaniem w latach 2016-2025 zostały zrealizowane następujące cele:

Wyszczególnienie	0 - Nie	1 - W małym stopniu	2 – W średnim stopniu	3 – W dużym stopniu	4 – W bardzo dużym stopniu	Nie wiem /trudno określić
Wzrost zatrudnienia i stały rozwój kompetencji kadr pomocy społecznej	1	3	3	4	3	3
Stworzenie efektywnego systemu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w powiecie puckim	0	4	4	5	2	2
Aktywizacja społeczna osób bezrobotnych poprzez realizację projektów	0	4	3	6	1	3
Lepsza jakość życia osób niepełnosprawnych	0	4	4	4	2	3
Tworzenie warunków do aktywności społecznej wśród seniorów	0	4	4	2	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Większość osób uczestniczących w badaniu ewaluacyjnych uważa, że rozwój społeczny powiatu odbywa się w sposób przemyślany i zaplanowany – z tym twierdzeniem zgadza się 13 osób, a 4 nie wyraziły swojego zdania. Według 11 osób misja i cele rozwoju społecznego powiatu puckiego są znane, jasne i akceptowane – w tym przypadku z twierdzeniem nie zgadza się jedna osoba, a 5 nie wyraziło zdania.

Tabela 3. Czy zgadza się Pan/i z poniższymi twierdzeniami?

Wyszczególnienie	Zdecydowanie TAK	Raczej TAK	Raczej NIE	Zdecydowanie NIE	Nie wiem/ trudno powiedzieć
1. Rozwój społeczny powiatu puckiego odbywa się w sposób przemyślany i zaplanowany	3	10	0	0	4
2. Misja i cele rozwoju społecznego powiatu puckiego są znane, jasne i akceptowane	3	8	1	0	5
3. Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi ważne ogniwo w planowaniu i realizacji polityki rozwoju społecznego powiatu puckiego	5	8	1	0	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Według 13 osób strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi ważne ogniwo w planowaniu i realizacji polityki rozwoju społecznego powiatu puckiego, nie zgadza się z tym twierdzeniem jedna osoba, a 3 osoby nie wyraziły zdania.

3. Charakterystyka powiatu puckiego

Powiat pucki położony jest północnej części województwa pomorskiego, gdzie graniczy z powiatem wejherowskim oraz miastem na prawach powiatu Gdynią. Obejmuje obszar 572 km² lądu oraz 28 700 hektarów obszaru Zatoki Puckiej. W skład powiatu wchodzi 7 gmin, w tym gminy miejskie Hel i Puck, miejsko-wiejskie: Jastarnia i Władysławowo oraz wiejskie: Kosakowo, Krokowa oraz Gmina Puck. W końcu 2024 roku powiat pucki zamieszkiwany był przez 92 383 osoby, co oznacza, że w porównaniu do 2022 roku liczba mieszkańców zwiększyła się o 1 441 osób, tj. o 1,6%. W strukturze ludności dominowały kobiety, które w liczbie 46 864 stanowiły 50,7% ogółu ludności powiatu, podczas gdy mężczyźni to 45 519 osób. W porównaniu do 2022 roku liczba kobiet zwiększyła się o 733 (o 1,6%), a liczba mężczyzn o 708 (o 1,6%).

Biorąc pod uwagę liczbę ludności faktycznie zamieszkującej daną jednostkę samorządu terytorialnego, najliczniej zamieszkaną gminą w powiecie jest gmina wiejska Puck, która w 2024 roku liczyła 28 939 mieszkańców, co stanowiło 31,3% ludności powiatu. W dalszej kolejności należy wskazać gminę Kosakowo, liczącą 22 305 mieszkańców (24,21%), gminę Władysławowo (14 092 osoby; 15,3%), gminę Krokowa (10 556 osób; 11,4%), gminę miejską Puck (10 345 osób; 11,2%). Najmniej mieszkańców liczyły gminy Hel (2 715 osób; 2,9%) oraz Jastarnia (3 431 osób; 3,7%). W latach 2022-2024 wzrost liczby ludności odnotowano w gminie Kosakowo (o 8,3%), gminie wiejskiej Puck (o 2,1%) oraz gminie Krokowa (o 0,1%).

W pozostałych gminach liczba ludności w tym czasie zmniejszyła się.

Tabela 4. Ludność powiatu puckiego według gmin w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
Powiat pucki	90 942	91 664	92 383	44 811	45 196	45 519	46 131	46 468	46 864
Hel	2 835	2 786	2 715	1 389	1 357	1 320	1 446	1 429	1 395
Jastarnia	3 520	3 484	3 431	1 711	1 706	1 683	1 809	1 778	1 748
Puck gm. m.	10 644	10 463	10 345	5 051	4 962	4 898	5 593	5 501	5 447
Władysławowo	14 463	14 298	14 092	7 062	6 968	6 871	7 401	7 330	7 221
Kosakowo	20 599	21 436	22 305	10 124	10 568	10 972	10 475	10 868	11 333
Krokowa	10 545	10 502	10 556	5 349	5 329	5 348	5 196	5 173	5 208
Puck gm. w.	28 336	28 695	28 939	14 125	14 306	14 427	14 211	14 389	14 512

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na wzrost liczby ludności w powiecie wpływ miało przede wszystkim kształtowanie się salda migracji, które w latach 2022-2024 kształtowało się na dodatnim poziomie. W 2024 roku wynosiło 823, co oznacza, że o tyle więcej osób zameldowało się w powiecie niż z niego wymeldowało. Dla porównania wartość salda migracji w 2022 roku to 604 osoby. Przyrost

naturalny kształtował się natomiast na ujemnym poziomie. W 2024 roku wyniósł -112, przy czym odnotowano 736 urodzeń żywych oraz 848 zgonów mieszkańców. W porównaniu do 2022 roku przyrost naturalny zmniejszył się o 66 osób.

Tabela 5. Wybrane dane i wskaźniki demograficzne dla powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Przyrost naturalny	-46	-73	-112
Urodzenia żywe	785	707	736
Zgony	831	780	848
Saldo migracji	604	760	823
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	30,3	31,0	31,7
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	15,1	15,6	16,0
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji - mężczyźni	13,1	13,6	14,0
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji - kobiety	17,0	17,5	17,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

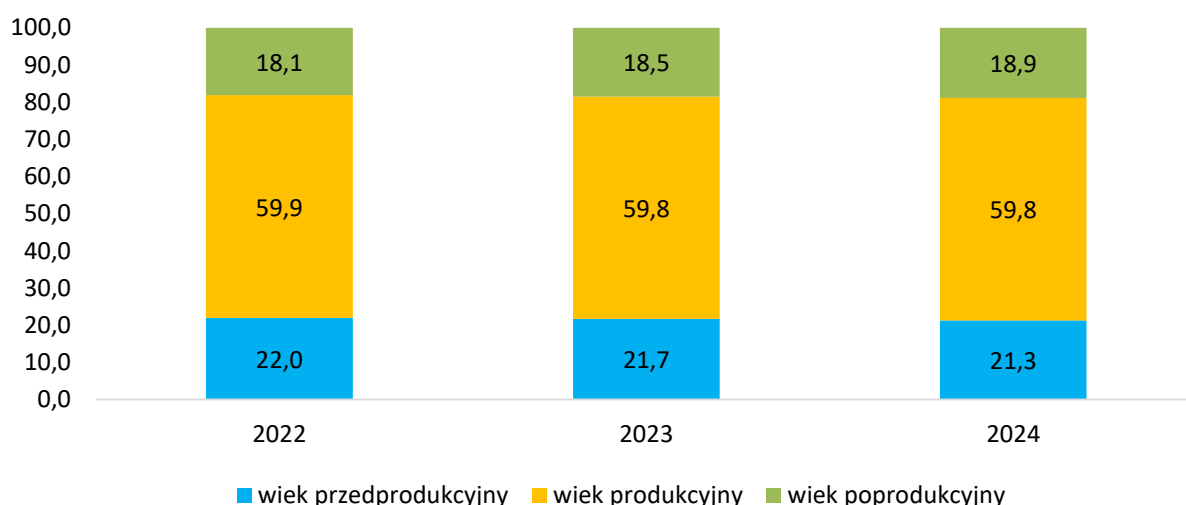
Istotnym aspektem w kontekście zmian ludnościowych jest również postępujące zjawisko „starzenia się” społeczeństwa. Stanowi ono efekt wydłużania się czasu życia ludzkiego, któremu sprzyja poprawa dostępności do ochrony zdrowia, szeroko zakrojona profilaktyka zdrowotna oraz lepsza jakość życia i warunki bytowe, przy jednoczesnym spadku bądź niewielkich wartościach przyrostu naturalnego. Społeczeństwo powiatu podlega temu procesowi, podobnie jak ludność województwa, Polski oraz państw Europy Zachodniej. Świadczą o tym przede wszystkim wskaźniki demograficzne oraz dane dotyczące odsetka mieszkańców według ekonomicznych grup wieku. W 2024 roku na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w powiecie przypadało 31,7 osób w wieku poprodukcyjnym i liczba ta zwiększyła się w porównaniu do 2022 roku o 1,4 punktu. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosił tu 16,0%, przy czym był większy w przypadku kobiet (17,9%) niż mężczyzn (14,0%).

W latach 2022-2024 w powiecie miał miejsce:

- ✓ spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym, a więc dzieci i młodzieży do 17 roku życia – z poziomu 22,0% do 21,3%;
- ✓ spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat) – z 59,9% do 59,8%;
- ✓ wzrost odsetka osób w poprodukcyjnym okresie życia (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety od 60 lat wzwyż) – z 18,1% do 18,9%.

Porównanie odsetka seniorów w ogólnej liczbie mieszkańców w roku 2022 i 2024 obrazuje zmiany, które nastąpiły w ciągu trzech lat. W skali powiatu odsetek ten wykazuje tendencję rosnącą, aczkolwiek nie przyjmuje jeszcze dużych wartości. Inaczej sytuacja wygląda, gdy spojrzeć na nią z poziomu poszczególnych gmin. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym największy jest w gminie Hel (28,2%) oraz w Pucku (27,1%), a najmniejszy w gminie Kosakowo, gdzie wynosi 13,3% oraz w gminie wiejskiej Puck (15,9%).

Wykres 1. Struktura ludności powiatu puckiego według ekonomicznych grup wieku w latach 2022-2024 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na sytuację społeczno-ekonomiczną powiatu istotny wpływ wywiera kondycja lokalnego rynku. Wyraża się ona m.in. w potencjale zatrudnieniowym dominujących form działalności gospodarczej, strukturze podmiotów gospodarki narodowej, stopie bezrobocia oraz aktywności zawodowej mieszkańców.

Na obszarze powiatu puckiego w 2024 roku zarejestrowanych było 16 331 podmiotów gospodarki narodowej. W porównaniu do 2022 roku liczba ta wzrosła o 1 097, czyli o 7,2%. Na każde 10 tysięcy mieszkańców w 2024 roku przypadało tu 1 768 podmiotów, natomiast w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wskaźnik ten wynosił 177.

Tabela 6. Wybrane dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w powiecie puckim w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	15 234	15 754	16 331
- 0-9 pracowników	14 925	15 447	16 016
- 10-49 pracowników	255	252	258
- 50-249 pracowników	51	52	54
- 250 i więcej pracowników	3	3	3
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności	1 675	1 719	1 768
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności	168	172	177

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największa liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowana jest w gminie Władysławowo – w 2024 roku było to 4 260 podmiotów, stanowiących 26,1% wszystkich

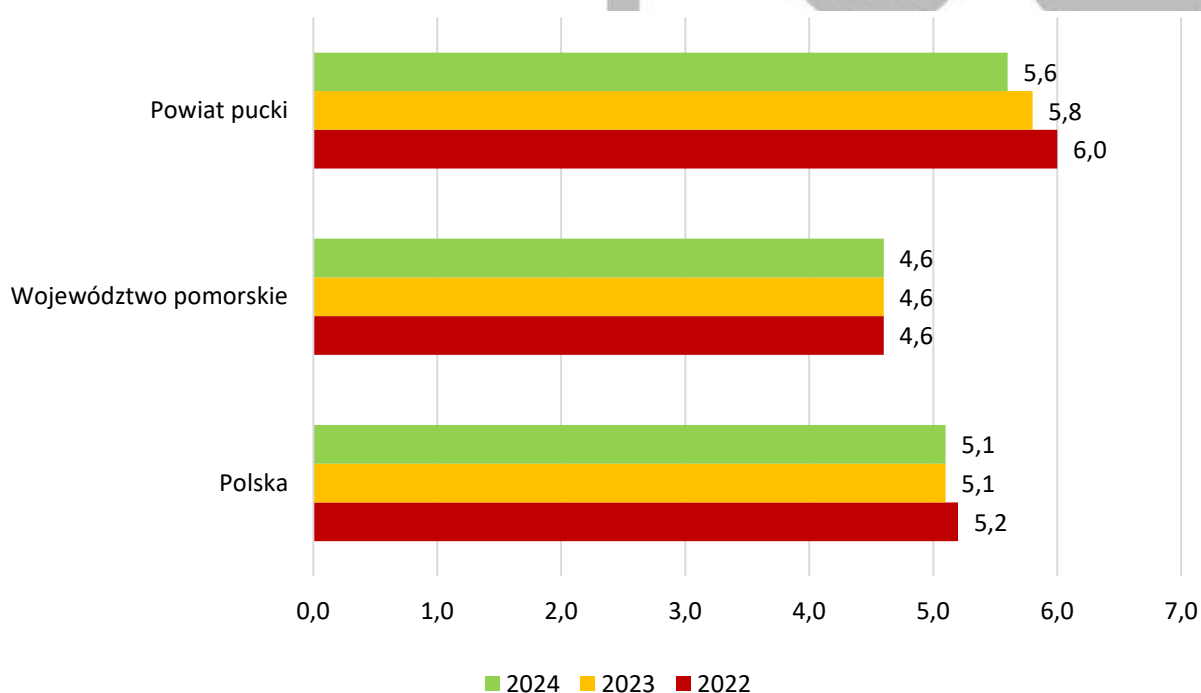
podmiotów z terenu powiatu. W drugiej kolejności są to podmioty z terenu gminy Kosakowo – 3 808 podmiotów (23,3%) oraz z gminy wiejskiej Puck – 3 346 podmiotów (20,5%).

Warto zauważyć, że aż 98,1% podmiotów zarejestrowanych w powiecie stanowią podmioty zatrudniające do 9 osób, w tym osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. W świetle danych GUS, w 2024 roku w powiecie funkcjonowało ponadto 258 podmiotów o liczbie pracowników w przedziale 10-49 (1,6% ogółu), 54 podmioty zatrudniające od 50 do 249 osób (0,3%) oraz 3 podmioty mające od 250 pracowników wzwyż (0,02%).

O sytuacji społeczno-ekonomicznej danego obszaru może świadczyć wysokość stopy bezrobocia oraz jej relacja w stosunku do wartości krajowych i wojewódzkich. Obrazuje ona procentowy stosunek liczby ludności bezrobotnej do liczby ludności aktywnej zawodowo.

Na koniec grudnia 2024 roku w powiecie puckim stopa bezrobocia wyniosła 5,6%, co oznacza, że była wyższa od jej wartości w województwie (o 1 punkt) i w Polsce (o 0,5 punktu). Od 2022 roku w kraju odnotowywany był jej nieznaczny spadek (o 0,1 punktu), a w województwie utrzymywała się na stałym poziomie. W latach 2022-2024 stopa bezrobocia w powiecie wykazywała niezmiennie tendencję spadkową i w 2024 roku była o 0,4 punktu niższa niż w 2022 roku.

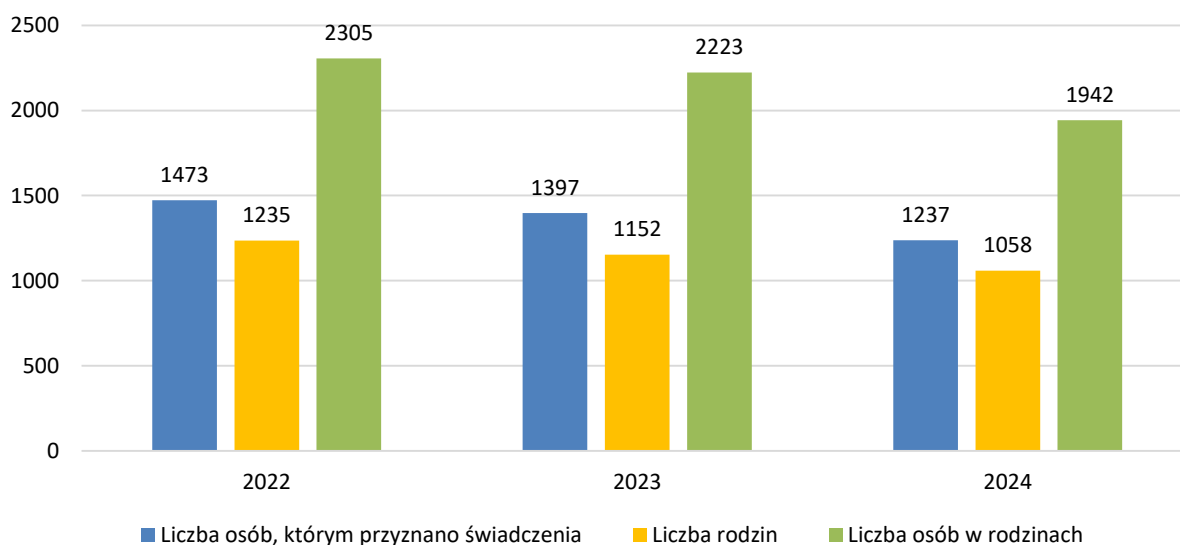
Wykres 2. Stopa bezrobocia w powiecie puckim na tle Polski i województwa pomorskiego w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według danych ośrodków pomocy społecznej w 2024 roku świadczenia z pomocy społecznej w powiecie puckim otrzymało 1 237 osób z 1 058 rodzin, w których żyły łącznie 1 942 osoby. W porównaniu do 2022 roku liczba osób, którym przyznano świadczenia zmniejszyła się o 236, tj. o 16,0%, natomiast liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia spadła o 177, czyli o 14,3%. Liczba rodzin zmniejszyła się o 363, tj. o 15,7%.

Wykres 3. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w ramach OPS z powiatu puckiego w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS.

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna udzielana jest osobom i rodzinom w szczególności z następujących powodów: ubóstwo; sieroctwo; bezdomność; potrzeba ochrony macierzyństwa; bezrobocie; niepełnosprawność; długotrwała lub ciężka choroba; bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; przemoc domowa; potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi; alkoholizm, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; trudności w integracji osób, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy; zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Analiza danych pochodzących z ośrodków pomocy społecznej za 2024 rok pozwala stwierdzić, że do głównych powodów udzielania świadczeń mieszkańcom gmin powiatu puckiego należy zaliczyć:

- 1) niepełnosprawność – 650 rodzin (1 095 osób w rodzinach),
- 2) ubóstwo¹ – 641 rodzin (1 003 osoby),
- 3) długotrwałą lub ciężką chorobę – 423 rodziny (697 osób),
- 4) bezrobocie – 232 rodziny (474 osoby),
- 5) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 146 rodzin (479 osób),
- 6) alkoholizm – 128 rodzin (185 osób)..

Pozostałe powody korzystania ze wsparcia przez mieszkańców powiatu występują rzadziej lub wcale. W 2024 roku 93 rodziny (94 osoby) korzystały z pomocy społecznej z powodu bezdomności, 87 rodzin (448 osób) z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym

¹ Ubóstwo nie jest samoistną przyczyną udzielenia pomocy społecznej – zawsze występuje przynajmniej z jednym innym powodem.

wielodzietności, 22 rodziny (28 osób) z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, 9 rodzin (16 osób) z powodu narkomanii, 11 rodzin (46 osób) ze względu na przemoc, 9 rodzin (16 osób) z powodu narkomanii, 8 rodzin (17 osób) z powodu sytuacji kryzysowej, a 4 rodziny (7 osób) z powodu zdarzenia losowego.

Tabela 7. Powody korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	716	1 200	692	1 119	641	1003
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	100	105	95	95	93	94
Potrzeba ochrony macierzyństwa	100	517	101	508	87	448
- w tym wielodzietność	70	401	67	382	64	364
Bezrobocie	269	578	255	519	232	474
Niepełnosprawność	675	1 127	685	1 180	650	1095
Długotrwała lub ciężka choroba	501	838	463	771	423	697
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	170	552	175	589	146	479
- w tym rodziny niepełne	105	323	104	324	84	255
- w tym rodziny wielodzietne	26	148	35	192	26	143
Przemoc w rodzinie / przemoc domowa	21	81	18	68	11	46
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	125	188	134	205	128	185
Narkomania	4	4	4	4	9	16
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	21	26	33	39	22	28
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	14	40	6	11	4	7
Sytuacja kryzysowa	5	5	11	24	8	17
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03.

4. Instytucjonalny system wsparcia

Instytucjonalny system wsparcia organizowany jest na rzecz osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Tworzą go więc przede wszystkim podmioty działające w sferze pomocy i integracji społecznej. Podstawową jednostką organizacyjną na szczeblu powiatu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku, powołane Uchwałą Nr IV 14/99 Rady Powiatu Puckiego z dnia 3 lutego 1999 r. PCPR realizuje zadania związane z pomocą społeczną oraz rehabilitacją społeczną osób z niepełnosprawnościami. Na mocy zarządzenia Starosty Puckiego Nr 24 z dnia 12 października 1999 r. prowadzi również Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, a dodatkowo Zarządzeniem Nr 63/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. Starosta Pucki wyznaczył PCPR do pełnienia funkcji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Nadzór merytoryczny nad działalnością PCPR sprawuje Wydział Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

Do zadań PCPR jako organizatora pieczy zastępczej należy m.in. prowadzenia naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, organizowanie szkoleń, kwalifikowanie osób kandydujących oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zatwierdzających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków oraz ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej, szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, organizowanie pomocy wolontariuszy dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym funkcję rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

W końcu 2024 roku w powiecie funkcjonowało 58 rodzin zastępczych, w tym 35 rodzin zastępczych spokrewnionych, 12 rodzin zastępczych niezawodowych, 9 rodzin zastępczych zawodowych oraz 2 rodzinne domy dziecka. Największą grupę rodzin zastępczych, jak wynika z powyższych liczb, stanowią rodziny spokrewnione tj. dziadkowie oraz dorosłe rodzeństwo dziecka, a w drugiej kolejności rodziny niezawodowe, czyli dalsi krewni.

Na terenie powiatu puckiego instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie trzech placówek opiekuńczo-wychowawczych. Są to:

- Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 1 w Kłaninie typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi,
- Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 2 w Kłaninie typu socjalizacyjnego,
- Placówka opiekuńczo-wychowawcza „Dom dla Dzieci” w Pogórze typu socjalizacyjnego.

Placówki zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewniają korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Jednym z istotnych zadań powiatu jest udzielanie mieszkańcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej. Od 2023 roku w strukturze organizacyjnej PCPR funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który zastąpił Punkt Interwencji Kryzysowej. W 2024 roku POIK

zatrudniał dwóch psychologów, konsultanta ds. prawnych i radcę prawnego, pedagoga oraz pracownika socjalnego.

W ramach infrastruktury pomocy i wsparcia na terenie powiatu puckiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej tj. DPS w Pucku dla 114 mieszkańców w tym dla 94 przewlekle somatycznie chorych oraz dla 20 intelektualnie niepełnosprawnych dorosłych mężczyzn, a także DPS w Lubkowie dla 72 osób przewlekle somatycznie chorych. Na koniec grudnia 2023 roku w DPSach przebywało 168 osób. Na terenie powiatu działa ponadto, od 2015 roku, Dzienny Dom „Senior+”, prowadzony na podstawie umowy partnerskiej, zawartej pomiędzy Powiatem a Kaszubską Spółdzielnią Socjalną „Przystań”. Celem Programu „Senior+” jest w szczególności zapewnienie wsparcia osobom w wieku 60+, nieaktywnym zawodowo, poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, obejmującej m.in. usługi w zakresie aktywności ruchowej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. Dzienny Dom „Senior+” posiada 20 miejsc, na koniec 2024 roku liczba uczestników wynosiła 15, przy czym nie było osób oczekujących na miejsce.

Na terenie powiatu puckiego funkcjonuje jeden Warsztat Terapii Zajęciowej, prowadzony przez Puckie Stowarzyszenie Wspierające Osoby Niepełnosprawne Umysłowo „RAZEM”. WTZ obejmuje swoją działalnością 50 osób z niepełnosprawnościami, poprzez stwarzanie im możliwości udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez terapię zajęciową. Warsztat jest placówką dziennego pobytu, czas trwania zajęć wynosi 7 godzin dziennie i 35 godzin tygodniowo. Prowadzona rehabilitacja społeczna ma na celu przygotowanie osób z niepełnosprawnościami do życia w środowisku społecznym.

W Pucku funkcjonuje Centrum Integracji Społecznej prowadzone przez Lokalną Grupę Działania „Małe Morze”. Głównym zadaniem CIS jest odbudowa i podtrzymanie u osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zdolności do ponownego pełnienia ról społecznych oraz samodzielnego poruszania się po rynku pracy. CIS w Pucku organizuje m.in. warsztaty z doradcą zawodowym i psychologiem, kursy zawodowe oraz staże i praktyki zawodowe, a także inne zajęcia dostosowane do potrzeb indywidualnych uczestników.

Na poziomie gmin podstawowe zadania z zakresu pomocy i wsparcia na rzecz mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym wykonuje 7 ośrodków pomocy społecznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Helu,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastarni,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kosakowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krokowej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pucku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Władysławowie.

Zadania OPSów, w świetle art. 15 ustawy o pomocy społecznej, polegają na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju odpowiedniej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na

świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W zakresie profilaktyki problemu uzależnień na terenie każdej gminy działania prowadzą komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, natomiast w zakresie przemocy domowej – gminne zespoły interdyscyplinarne.

Istotne znaczenie w lokalnym systemie pomocy i wsparcia mają działania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pucku. Do zadań PUP należy w szczególności udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu zatrudnienia, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy, przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia, a także opracowywanie analiz i sprawozdań dotyczących rynku pracy.

Powyższa lista nie wyczerpuje katalogu instytucji oferujących pomoc i wsparcie, bowiem w szerokim ujęciu system obejmuje również pozostałe instytucje rynku pracy, a także jednostki oświatowe i inne, które na co dzień współpracują ze sobą, ze względu na zbieżne cele oraz obsługę tych samych klientów. Poza tym w niniejszym rozdziale wskazano głównie instytucje funkcjonujące na szczeblu powiatowym, natomiast istotne zasoby mają swoje umiejscowienie również w poszczególnych gminach wchodzących w skład powiatu. Są to m.in. dzienne domy pobytu, kluby seniora, placówki wsparcia dziennego i inne, tworzone i prowadzone przez gminy.

5. Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych

Zgodnie z aktualnymi wymogami ustawowymi diagnoza sytuacji społecznej, będąca elementem strategii rozwiązywania problemów społecznych na szczeblu powiatu, powinna określać zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Są to usługi:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Jak już wspomniano w części dotyczącej infrastruktury społecznej powiatu puckiego część usług dla jego mieszkańców realizują podmioty ekonomii społecznej. Można wśród nich wskazać m.in.:

- Kaszubska Spółdzielnia Socjalna „Przystań” – prowadzi Dzienny Dom „Senior+”;
- Fundacja „Rodzinny Gdańsk” – prowadzi mieszkanie treningowe dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej oraz Placówkę opiekuńczo-wychowawczą „Dom dla Dzieci” w Pogórze;
- Puckie Stowarzyszenie Wspierające Osoby Niepełnosprawne Umysłowo „RAZEM” – prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej.

Dane Krajowego Rejestru Sądowego w sierpniu 2025 roku obejmują 327 stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz zakładów opieki zdrowotnej. W liczbie tej są jednak również podmioty w stanie likwidacji. Liczba ta zawiera 134 stowarzyszenia, 69 fundacji, 11 towarzystw. W rejestrze przedsiębiorców KRS są ponadto 3 spółdzielnie socjalne, tj. Kaszubska Spółdzielnia Socjalna „Przystań”, Spółdzielnia Socjalna „Dalba” oraz Spółdzielnia Socjalna Bistro Dalba. Warto też wskazać, że na terenie powiatu funkcjonują również organizacje, które figurują w rejestrach starosty, tj. kluby sportowe, uczniowskie kluby sportowe oraz stowarzyszenia zwykłe, a także koła gospodyń wiejskich, które co do zasady

zarejestrowane są w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – w świetle aktualnego rejestru w powiecie funkcjonuje 35 KGW.

Główne cele i zasady współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi określa program współpracy. W 2025 roku obowiązywał „Roczny program współpracy Powiatu Puckiego z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025”. Współpraca z organizacjami pozarządowymi miała charakter zarówno finansowy, jak i pozafinansowy. Celem głównym Roczego programu współpracy jest zintensyfikowanie działalności w sferze publicznej na terenie Powiatu Puckiego zmierzającej do poprawy jakości życia mieszkańców powiatu poprzez rozwijanie jego współpracy z organizacjami pozarządowym.

W 2024 roku ogłoszono konkursy ofert w następujących zakresach:

- kultura,
- porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli,
- integracja europejska,
- ekologia oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- promocja i ochrona zdrowia,
- edukacja,
- wypoczynek dzieci i młodzieży,
- kultura fizyczna oraz turystyka.

W konkursie na realizację zadań publicznych w 2024 roku wpłynęło 90 ofert, z czego przyznano dofinansowanie 56 stowarzyszeniom i zawarto 65 umów. Łączna kwota przeznaczona w konkursie na realizację zadań publicznych w 2024 roku wynosiła 200 000 zł, z czego wydatkowano kwotę 199 998,64 zł. W 2022 roku został ogłoszony otwarty konkurs ofert z zakresu pomocy społecznej na prowadzenie Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie półstacjonarnej na lata 2023-2025. W wyniku konkursu prowadzenie PŚDS zostało zlecone Puckiemu Stowarzyszeniu Wspierającemu Osoby Niepełnosprawne Umysłowo „RAZEM”. W 2025 roku natomiast ogłoszono konkurs ofert na realizację zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej na świadczenie usług społecznych dla dzieci i młodzieży w dwóch Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych w Kłaninie od 1 października 2025 do 31 października 2026 roku.

Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług na terenie powiatu wydaje się dość duża, na co wskazuje m.in. prowadzenie placówek przez organizacje pozarządowe w ramach zadania zleconego. Ogólnie działalność organizacji pozarządowych zwiększa dostępność mieszkańców powiatu do usług społecznych, przy czym należy mieć na uwadze, że mogą to być organizacje zarówno mające siedzibę na terenie powiatu, jak i pochodzące z innych powiatów. Wiele jest wśród nich organizacji, które realizują usługi dla wybranej grupy osób bądź na niewielką skalę w swojej społeczności. Należy je również mieć na uwadze jako podmioty, które mogą stać się partnerami w realizacji usług społecznych.

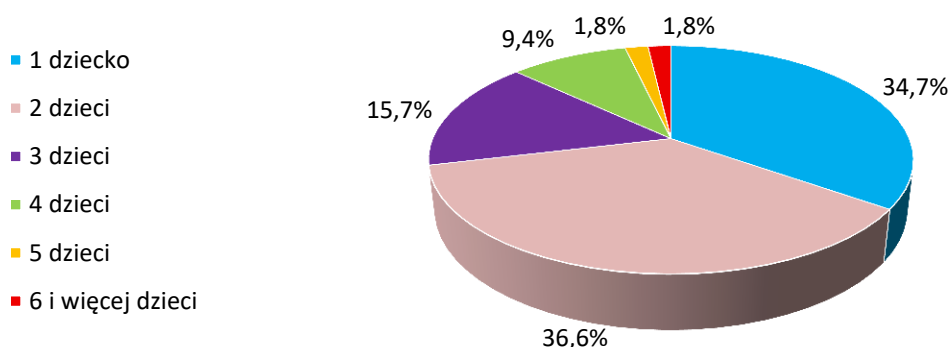
6. Wyzwania lokalnej polityki społecznej

6.1. Rodzina i dziecko

Rodzina jest podstawową i naturalną grupą społeczną, na której opiera się funkcjonowanie całego społeczeństwa. To w niej rodzą się i wychowują dzieci, a także są zaspokajane różnorodne potrzeby jej członków, zarówno te podstawowe (np. wyżywienie, ubranie, schronienie), jak i wyższego rzędu (akceptacja, miłość, szacunek, rozwój zainteresowań i zdolności). Rodzina wypełnia ważne funkcje, m.in.: opiekuńczą, wychowawczą, emocjonalno-ekspresyjną oraz materialno-ekonomiczną. Co istotne, rodzina nie jest tworem odizolowanym od świata, lecz działającym w określonym otoczeniu (prawnym, instytucjonalnym, ekonomicznym, społeczno-kulturowym), które narzuca propagowane style życia, określa oczekiwania wobec osób, a także determinuje możliwości egzystencjalne. To właśnie ze środowiska, w którym funkcjonuje rodzina, pochodzi wiele zasobów oraz możliwości, z których korzystają jej członkowie, ale również płynie szereg zagrożeń oraz czynników utrudniających prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Dysfunkcjonalność rodzin, która oznacza ich nieprzystosowanie do pełnienia przypisanych funkcji, stanowi poważne wyzwanie dla lokalnej polityki społecznej. Przenosi bowiem na państwo oraz na społeczeństwo potrzebę (konieczność) zapewnienia odpowiedniej ochrony i pomocy zwłaszcza dzieciom wychowującym się w niewydolnych rodzinach biologicznych albo pozbawionym opieki rodziców.

Z pomocy społecznej udzielanej przez ośrodki pomocy społecznej działające na terenie powiatu puckiego w 2024 roku skorzystało łącznie 1 471 rodzin, spośród których 383 to rodziny z dziećmi (26,0%). Najczęściej były to rodziny z 2 dziećmi, które w liczbie 140 stanowiły 36,6% ogółu, a w dalszej kolejności rodziny z 1 dzieckiem (133; 34,7%) oraz z 3 dziećmi (60; 15,7%). Mniejsze odsetki stanowiły rodziny z 4 dziećmi (9,4%) oraz 5 i większą liczbą potomstwa (3,6%). Wśród rodzin z dziećmi było 109 rodzin niepełnych. Rodziny z dziećmi w powiecie puckim najczęściej korzystają z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietności.

Wykres 4. Rodziny z dziećmi korzystające z pomocy i wsparcia w ramach OPS w powiecie puckim w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w 2024 roku stanowiła powód udzielania pomocy społecznej 146 rodzinom, wśród nich były 84 rodziny niepełne oraz 26 rodzin wielodzietnych. W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności opiekuńczo-wychowawczej zmniejszyła się o 24 (o 14,1%), natomiast liczba osób w rodzinach spadła o 73 (o 13,2%). Najwięcej rodzin korzystało z pomocy społecznej w 2024 roku z tego powodu w gminie Władysławowo (37), natomiast najmniej w gminie Jastarnia (1).

Tabela 8. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Powiat pucki	170	552	175	589	146	479
Hel	15	42	15	37	14	34
Jastarnia	4	18	2	10	1	6
Puck gm. m.	27	92	28	99	21	70
Władysławowo	35	84	46	123	37	98
Kosakowo	16	70	25	106	20	86
Krokowa	23	75	17	60	18	62
Puck gm. w.	50	171	42	154	35	123

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03.

Ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa wsparciem ośrodków pomocy społecznej w 2024 roku objętych było 87 rodzin, w tym 64 z powodu potrzeby ochrony wielodzietności. W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu zmniejszyła się o 13, tj. o 13,0%, natomiast liczba osób spadła o 69, tj. o 13,3%. Najwięcej rodzin otrzymujących wsparcie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w 2024 roku mieszkało w gminie Krokowa (37), natomiast najmniej w gminie Hel (1).

Tabela 9. Potrzeba ochrony macierzyństwa jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Powiat pucki	100	517	101	508	87	448
Hel	2	11	3	14	1	6
Jastarnia	5	27	5	29	4	24
Puck gm. m.	13	64	11	51	8	40
Władysławowo	10	55	11	57	10	52

Kosakowo	3	16	3	8	3	13
Krokowa	37	206	41	216	37	199
Puck gm. w.	30	138	27	133	24	114

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03.

Istotną rolę w zakresie wsparcia rodzin odgrywa asystent rodziny, który realizując swoje zadania odpowiedzialny jest m.in. za bezpośrednią pracę z rodzicami oraz dziećmi, a także działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny. Do jego głównych zadań należy wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, polegające w szczególności na analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji rodziny, przeciwdziałaniu jej marginalizacji i degradacji społecznej, dążeniu do reintegracji oraz poprawy relacji z dalszą rodziną, środowiskiem sąsiedzkim oraz instytucjami. W 2024 roku w powiecie puckim zatrudnionych było 11 asystentów rodziny, którzy obejmowali wsparciem 145 rodzin. W sytuacji gdy pomimo otrzymanego wsparcia rodziny nie są w stanie realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczej, dzieci mogą zostać umieszczone w pieczy zastępczej, sprawowanej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej². Jak wynika ze sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku, większość rodzin zastępczych w powiecie stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie bądź rodzeństwo. W 2024 roku w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu puckiego przebywało 158 dzieci, natomiast poza powiatem – 25 dzieci. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych w tym czasie przebywało łącznie 48 dzieci, a na dzień 31.12.2024 r. było to 40 dzieci. Ponadto 4 dzieci umieszczonych było w placówkach poza powiatem puckim w ramach porozumienia.

Tabela 10. Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie puckim w 2024 roku

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Rodziny zastępcze spokrewnione	78	70	80
Rodziny zastępcze niezawodowe	25	25	29
Rodziny zastępcze zawodowe (w tym specjalistyczne)	21	34	30
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2	6	2
Rodzinne domy dziecka	28	33	23

Źródło: dane PCPR w Pucku.

² Należy jednak podkreślić, iż potrzeba sprawowania pieczy zastępczej nie zawsze powstaje wtedy, gdy rodzice dzieci nie chcą lub nie potrafią wypełniać swoich obowiązków rodzicielskich. Może bowiem wynikać również z różnych sytuacji życiowych oraz zdarzeń losowych, takich jak śmierć lub ciężka choroba rodzica/ów.

Do pieczy zastępczej trafiło w 2024 roku 29 dzieci, głównie z powodu bezradności ich rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, nieprawidłowości w wypełnianiu obowiązków wychowawczych, a także uzależnień i tu należy wskazać głównie na alkoholizm. Dzieci te często prezentują znacząco zaburzone więzi, zakłócone funkcjonalnie społeczne, brak im autorytetów moralnych, często doświadczyły nadużycia emocjonalnego. Coraz więcej dzieci posiada orzeczenia o niepełnosprawności. Dzieci w młodszym wieku trafiające do rodzinnych środowisk zastępczych często mają deficyty wynikające z FAS, czyli uszkodzenia układu nerwowego w wyniku prenatalnego narażenia na alkohol. U starszych dzieci dominują natomiast zaburzenia potraumatyczne, takie jak lęk, nadpobudliwość z deficytem uwagi, a także depresje, demoralizacja, ryzykowne zachowania, zaburzenia seksualne, trudności w nauce czy autoagresja. Ponadto, wiele dzieci zmaga się z deficytami zdrowotnymi, zarówno wynikającymi z zaniedbań opiekuńczych w okresie wczesnego dzieciństwa, jak i z powodu przemocy, której doświadczyły w środowisku rodzinnym. Czynniki te powodują, że piecza zastępcza nie polega już tylko na zabezpieczaniu podstawowych potrzeb dziecka, ale na całościowej i wielospecjalistycznej opiece nad nim. W porównaniu do 2022 roku liczba umieszczeń dzieci w pieczy zmniejszyła się o 7, jednak nadal należy ją uznawać za wysoką. Ponadto, w skali ostatnich 3 lat tj. 2022-2024 łączna liczba umieszczeń wynosiła 114, co również stanowi odzwierciedlenie poważnych problemów rodzin w powiecie.

Istotnym problemem pieczy zastępczej w powiecie puckim jest ciągły niedostatek rodzin zastępczych, przy czym trudności sprawia głównie pozyskanie kandydatów, którzy chcieliby podjąć opiekę nad starszymi dziećmi oraz licznymi rodzeństwami. Znaczenie ma również wiek opiekunów zastępczych, który w wielu przypadkach wynosi 60+, a nawet 70+. Rodziny te nierzadko potrzebują większego wsparcia, a także będą wygaszane w sytuacji usamodzielnienia się najmłodszego wychowanka. Zauważalny jest niedobór rodzin zawodowych, które pełniłyby funkcje pogotowia rodzinnego, a także rodzin specjalistycznych. W placówkach o zredukowanej liczbie miejsc kluczowe staje się zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych, które jak najbardziej odwzorowywałyby rodzinny charakter opieki. Istnieje również potrzeba funkcjonowania tu placówki opiekuńczo-terapeutycznej dla dzieci do 12 roku życia z problemami zdrowotnymi i niepełnosprawnościami.

Warto również nadmienić, że piecza zastępcza powinna być rozwiązaniem tymczasowym, a głównym celem specjalistów powinno być dążenie do powrotu dziecka do jego rodziny biologicznej. W 2024 roku 9 dzieci powróciło do swoich rodzin, po tym jak ich rodzice przeszli kryzys i odzyskali władzę rodzicielską. W sytuacji, gdy powrót do rodziny biologicznej nie jest możliwy, należy dążyć do uregulowania sytuacji prawnej dziecka, aby możliwe było rozpoczęcie procedury adopcyjnej. W 2024 roku tylko jedno dziecko zostało przysposobione.

Ważnym aspektem jest również usamodzielnienie wychowanków pieczy zastępczej. Im dłuższy pobyt w pieczy tym jest większa potrzeba zintensyfikowanych działań przygotowujących do opuszczenia systemu i samodzielnej egzystencji. Istotnym tematem jest powrót wychowanków do ich rodzin biologicznych, co następuje nierzadko w sytuacjach, gdy nie widzą oni dla siebie innych możliwości. Jest to szczególnie problematyczne, gdy środowisko rodzinne jest dotknięte nadal problemami takimi jak uzależnienia czy przemoc, przez co szanse na samodzielność, zaradność i aktywność wychowanka maleją.

Usamodzielniani wychowankowie mogą otrzymać z PCPR pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia, a także pomoc psychologiczną i prawną. Ponadto PCPR dysponuje mieszkaniem treningowym dla 4 osób, a drugie takie mieszkanie prowadzi jako zlecenie zadania publicznego organizacja pozarządowa – dla 6 osób. W 2024 roku pomoc na kontynuowanie nauki otrzymało 13 osób, pomoc na usamodzielnienie 3 osoby oraz 8 osób zamieszkało w mieszkaniu treningowym.

6.2. Niepełnosprawność i zdrowie psychiczne

W świetle art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w sensie prawnym terminem niepełnosprawność określa się „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”. We współczesnej literaturze przedmiotu pojawia się również ujęcie socjopolityczne, które rozróżnia upośledzenie czy uszkodzenie funkcjonowania narządu lub organizmu człowieka od niepełnosprawności rozumianej jako niekorzyści lub ograniczenia aktywności będące wynikiem takiej organizacji społeczeństwa, która nie bierze pod uwagę potrzeb, oczekiwań i możliwości ludzi niepełnosprawnych. Innymi słowy, w tym ujęciu niepełnosprawność jest bardziej rezultatem istnienia różnych barier oraz niedostosowania stosunków władzy i społeczeństwa niż zdeterminowana biologicznie³. Niepełnosprawność miewa różnorodne przejawy, wiąże się bowiem z obniżoną sprawnością ruchową, sensoryczną (zmysłową), intelektualną lub psychofizyczną, jak również z trudnościami w komunikowaniu się oraz w funkcjonowaniu w społeczeństwie. Wśród głównych jej przyczyn można wskazać wady wrodzone, przewlekłe choroby, przebyte urazy i wypadki, a także obniżanie się sprawności fizycznej i umysłowej w przebiegu procesu starzenia się organizmu. Niepełnosprawność może wystąpić w różnym okresie życia oraz mieć różny stopień.

Z uwagi na wysoką skalę występowania problemu w populacji, niepełnosprawność stanowi jedno z kluczowych wyzwań dla polityki społecznej państwa i samorządów lokalnych. W świetle Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku w powiecie puckim zamieszkiwało 10 650 osób niepełnosprawnych, w tym 7 171 osób niepełnosprawnych prawnie oraz 3 479 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Spośród nich 5 182 osoby były w wieku poprodukcyjnym, 4 645 osób w wieku produkcyjnym oraz 823 osoby w wieku przedprodukcyjnym.

W 2024 roku Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Pucku wydał 225 orzeczeń osobom zaliczonym do niepełnosprawnych prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu, tj. osobom do 16 roku życia oraz 1 675 osobom zaliczonym do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu, tj. osobom po 16 roku życia. W obu tych przypadkach liczby wydanych orzeczeń w porównaniu do 2022 roku wzrosły – liczba orzeczeń wydanych osobom do 16 roku życia zwiększyła się o 8, a liczba orzeczeń wydanych osobom powyżej 16 roku życia – o 308.

³ Por. C. Barnes, G. Mercer, *Niepełnosprawność*, tłum. P. Morawski, Warszawa 2008, s. 18-20.

Tabela 11. Wybrane dane dotyczące orzeczeń wydawanych mieszkańcom powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Do 16 roku życia			
1 symbol	144	218	145
2 symbole	62	74	60
3 symbole	11	24	20
RAZEM	217	316	225
Pow. 16 roku życia			
1 symbol	910	1096	1108
2 symbole	393	422	485
3 symbole	64	77	82
RAZEM	1367	1595	1675

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pucku.

W obu tych grupach wydawane orzeczenia w większości dotyczą jednego symbolu niepełnosprawności, w przypadku dzieci i młodzieży było to 145 orzeczeń, a w przypadku osób od 16 lat wzwyż 1 108 orzeczeń. Jednak również dość dużą liczbę stanowią orzeczenia z dwoma symbolami niepełnosprawności – wynoszące odpowiednio 60 i 485.

W zakresie rehabilitacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych PCPR udziela wsparcia ze środków PFRON w postaci dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, a także dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

W 2024 roku rozpatrzono pozytywnie 279 wniosków o dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych; podpisano 15 umów na likwidację barier architektonicznych, 39 umów na likwidację barier technicznych i 28 umów na likwidację barier w komunikowaniu się. W turnusach rehabilitacyjnych wzięło udział 19 dzieci z niepełnosprawnościami, 170 osób dorosłych z niepełnosprawnościami oraz 47 opiekunów.

W ramach Programu Aktywny Samorząd w Module I wsparcie otrzymało 45 osób, w tym m.in. na pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu, w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego oraz pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. W Module II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym podpisano 37 umów.

Niepełnosprawność stanowi jeden z dominujących powodów udzielania pomocy społecznej mieszkańcom powiatu. W 2024 roku z pomocy z tego tytułu skorzystało 650 rodzin, w których było 1 095 osób. W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin spadła o 25 tj. o 3,7%, natomiast liczba osób w rodzinach zmniejszyła się o 32, tj. o 2,8%. Najwięcej rodzin korzystało z pomocy ze względu na niepełnosprawność w 2024 roku w gminie Władysławowo (143), a najmniej w gminie Jastarnia (27).

Tabela 12. Niepełnosprawność jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Powiat pucki	675	1 127	685	1 180	650	1 095
Hel	41	55	33	40	29	34
Jastarnia	28	61	27	48	27	50
Puck gm. m.	87	143	96	155	98	145
Władysławowo	153	264	175	330	143	275
Kosakowo	73	99	68	91	75	100
Krokowa	72	147	90	180	93	203
Puck gm. w.	221	358	196	336	185	288

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03.

Mieszkańcy powiatu korzystają z pomocy społecznej również z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. W 2024 roku wsparcie z tego tytułu otrzymywały 423 rodziny, w których było 697 osób. W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin zmniejszyła się o 78, tj. o 15,6%, natomiast liczba osób w rodzinach spadła o 141, tj. o 16,8%. Najwięcej rodzin korzystało z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Władysławowo (165), a najmniej w gminie Jastarnia (13).

Tabela 13. Długotrwała i ciężka choroba jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Powiat pucki	501	838	463	771	423	697
Hel	38	60	38	45	30	40
Jastarnia	19	29	15	20	13	17
Puck gm. m.	57	81	49	76	49	76
Władysławowo	192	326	205	373	165	307
Kosakowo	57	76	52	68	58	72
Krokowa	71	143	68	133	65	114
Puck gm. w.	67	123	36	56	43	71

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03.

Warto tu nadmienić, że spadek liczby mieszkańców czy rodzin, którzy korzystają z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności czy długotrwałej choroby nie oznacza, mieszkańcy powiatu doświadczają mniej tych problemów. One nadal istnieją, w skali większej niż pokazują statystyki pomocy społecznej, ponieważ nie każda osoba, która doświadcza niepełnosprawności bądź choroby chce lub może (np. ze względu na kryterium dochodowe) korzystać ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej. Dlatego te dane należy traktować jako jeden z aspektów pomocy i wsparcia tych osób, natomiast odzwierciedlają one jedynie część skali problemu. Spadek liczby osób korzystających z pomocy z tych dwóch powodów wiąże się natomiast z ogólną tendencją spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej, z powodu np. poprawy sytuacji materialnej, niespełnienia kryterium dochodowego, podjęcia pracy, zgonów lub innych powodów.

Mieszkańcom, którzy doświadczają problemu niepełnosprawności oraz przewlekłej choroby, gminy organizują usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze. Mogą one zostać przyznane osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi przyznawane są także osobom pozostającym w rodzinach, gdy rodzina nie jest sama w stanie zaspokoić potrzeb w zakresie opieki. W 2024 roku ośrodki pomocy społecznej zapewniały usługi opiekuńcze 168 mieszkańcom powiatu, w 2023 roku były to 193 osoby, a w 2022 roku 196 osób. W ramach tych liczb uwzględnione są również specjalistyczne usługi opiekuńcze, które w 2024 roku świadczone 39 mieszkańcom, w 2023 roku 34 osobom, a w 2022 roku 43 osobom.

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia przez gminę w domu pomocy społecznej. W 2024 roku gminy powiatu puckiego ponosiły odpłatność za 127 osób przebywających w DPS-ach, w 2023 roku było to 120 osób, a w 2022 roku 117 osób.

Istotnym zagadnieniem, które należy wyodrębnić, jest kwestia zdrowia psychicznego mieszkańców powiatu. Temat ten został podjęty podczas pierwszego w Polsce badania epidemiologicznego zaburzeń psychicznych pt.: „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej” (EZOP Polska), przeprowadzonego w 2012 roku. Wyniki wskazywały, że potencjalnymi pacjentami systemu opieki psychiatrycznej w Polsce mogło być łącznie od 6 do 7,5 mln osób. Największą grupę zaburzeń stanowiły zaburzenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych (12,8%), przy czym aż 11,9% to zaburzenia stanowiące następstwa nadużywania alkoholu. Na kolejnych miejscach wskazywane były zaburzenia nerwicowe (ok. 10%), impulsywne zaburzenia zachowania (3,5%) oraz zaburzenia nastroju (3,5%), w tym aż 3% stanowiła depresja⁴. Gminy z terenu powiatu zapewniają osobom z zaburzeniami psychicznymi specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2024 roku objętych nimi było 47 osób, w 2023 roku 40 osób, a w 2022 roku 41 osób.

⁴ https://ezop.edu.pl/wp-content/uploads/2019/07/EZOP-I_Raport_min.pdf

Powyższe liczby wskazują na skalę potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi, w obszarze likwidacji barier. Wyzwania, z którymi na co dzień borykają się te osoby, to nie tylko utrudniony dostęp do dóbr i usług publicznych, wynikający z barier urbanistycznych, architektonicznych i komunikacyjnych, ale także izolacja społeczna oraz niski poziom świadomości społecznej na temat potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, w tym panujących stereotypów i uprzedzeń. Istotna jest również kwestia aktywności zawodowej, która pozostaje na dość niskim poziomie z różnych względów, zarówno indywidualnych, takich jak stan zdrowia czy cechy osobowościowe, jak i zewnętrznych związanych z uwarunkowaniami rynku pracy, komunikacyjnymi i dostępnością przestrzeni publicznej dla osób o różnych rodzajach niepełnosprawności.

W kontekście zdrowia psychicznego należy również wskazać, że dostępność specjalistycznej opieki psychiatrycznej i psychologicznej na terenie powiatu pozostaje niewystarczająca. Funkcjonujące poradnie zdrowia psychicznego i punkty konsultacyjne nie są w stanie w pełni zaspokoić rosnących potrzeb społeczności lokalnej. W efekcie mieszkańcy często zmuszeni są korzystać z usług w większych ośrodkach miejskich (m.in. Gdynia, Wejherowo, Gdańsk), co wydłuża czas oczekiwania na wizytę oraz zwiększa ryzyko pogłębienia kryzysu psychicznego. Na poziomie lokalnym widoczny jest niedostatek działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie zdrowia psychicznego oraz utrzymująca się społeczna stygmatyzacja osób doświadczających kryzysów. Zjawisko to utrudnia wczesne rozpoznanie problemów i opóźnia moment podjęcia leczenia. Szczególnie niepokojąca jest sytuacja dzieci i młodzieży, u których odnotowuje się pogorszenie samopoczucia emocjonalnego, wzrost lęku, obniżenie nastroju oraz trudności adaptacyjne związane m.in. z presją szkolną, problemami w relacjach rówieśniczych, uzależnieniem od mediów cyfrowych oraz skutkami izolacji społecznej w czasie pandemii COVID-19. Konsekwencje społeczne nasilających się problemów psychicznych obejmują wzrost liczby osób czasowo lub trwale niezdolnych do pracy, absencję szkolną, problemy rodzinne, zwiększone ryzyko uzależnień, a także obciążenie instytucji pomocy społecznej i systemu ochrony zdrowia.

6.3. Sytuacja osób starszych

Granice starości są bardzo płynne, mają wymiar indywidualny dla każdego człowieka, ponieważ z innym tempem przebiega proces starzenia się (zależy to od czynników genetycznych, stylu życia, wpływów środowiskowych). Można jednak przyjąć, że wiek 60-69 lat to okres początkowej starości. Już wtedy następuje spadek zdolności adaptacyjnych organizmu, większa podatność na choroby i niepełnosprawność, a także ograniczenie samodzielności życiowej.

Indywidualna sytuacja poszczególnych osób starszych jest bardzo zróżnicowana w zależności m.in. od cech osobowościowych, statusu materialnego, miejsca zamieszkania, poziomu sprawności organizmu, wsparcia rodziny. Zasadniczo jednak seniorzy zmagają się z problemami takimi jak przewlekłe i/lub ciężkie choroby, trudny dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji, bariery architektoniczne, niskie emerytury i świadczenia socjalne, samotność, stereotypy i dyskryminacja społeczna.

Szczególnie trudna jest sytuacja osób w podeszłym wieku, przewlekle chorych, które ze względu na długookresowe lub trwałe upośledzenie funkcji organizmu, dla zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych wymagają pomocy innych osób. Pomoc ta jest realizowana zarówno w systemie pomocy społecznej (m.in. w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, dziennych usług świadczonych w ośrodkach wsparcia, całodobowych usług świadczonych w domach pomocy społecznej oraz w rodzinnych DPS-ach), jak i systemie ochrony zdrowia (np. w postaci długoterminowej opieki pielęgniarstwa w domu albo opieki stacjonarnej oferowanej przez zakład opiekuńczo-leczniczy lub pielęgnacyjno-opiekuńczy).

Według danych BDL GUS, na koniec 2024 roku w powiecie puckim mieszkało 9 460 osób w wieku od 70 lat wzwyż oraz 1 224 osoby w wieku 85 lat i więcej. W analizowanym roku mieszkańcy w wieku 60-64 lat stanowili 5,7% ogółu społeczeństwa; mieszkańcy w wieku 65-69 lat 5,7%; mieszkańcy powyżej 70 roku życia 10,2%, a od 85 lat wzwyż 1,3%.

Pomimo iż odsetek osób w wieku powyżej 85 lat wydaje się niewielki, to trzeba pamiętać, że są to osoby o bardzo zróżnicowanym statusie społecznym i sytuacji finansowej, a także o różnym stanie zdrowia oraz kondycji. Na ich funkcjonowanie może również wpływać dostępność usług społecznych, miejsce zamieszkania i inne czynniki, które powodują, że osoby starsze są w mniejszym lub większym stopniu zagrożone wykluczeniem społecznym.

Prognozowane postępowanie zjawiska „starzenia się” społeczeństwa będzie wymagało systematycznego rozwoju środowiskowych form wsparcia m.in. w postaci dziennych domów pobytu, klubów seniora, a także usług opiekuńczych. Wysiłek instytucji publicznych i organizacji obywatelskich powinien zostać położony również na kreowanie warunków aktywności społecznej, sprzyjających dobrostanowi psychofizycznemu oraz pomyślnemu starzeniu się. Działania te powinny być prowadzone równolegle z rozwojem systemu ochrony zdrowia w powiecie oraz działaniami ukierunkowanymi na zwiększanie świadomości społecznej oraz odpowiedzialności ludności za „zdrowe starzenie się”.

Oprócz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu należy również mieć na uwadze potrzebę zmiany postrzegania roli seniorów w społeczeństwie. Osoby w wieku od 60 lat wzwyż to nie tylko osoby wymagające pomocy, ale także osoby, które mogą jeszcze pracować, działać społecznie, pomagać innym, uczyć się i rozwijać. Mają też potencjał zbudowany na latach doświadczeń i pracy, który należy diagnozować i zagospodarowywać dla dobra wspólnego. Z racji tego, że w najbliższych latach osób w starszych grupach wiekowych będzie przybywać, już teraz można mówić nie tylko o społeczeństwie starzejącym się, ale o społeczeństwie różnego wieku, czyli takim, w którym każda grupa wiekowa ma zadania do spełnienia.

6.4. Aktywizacja zawodowa

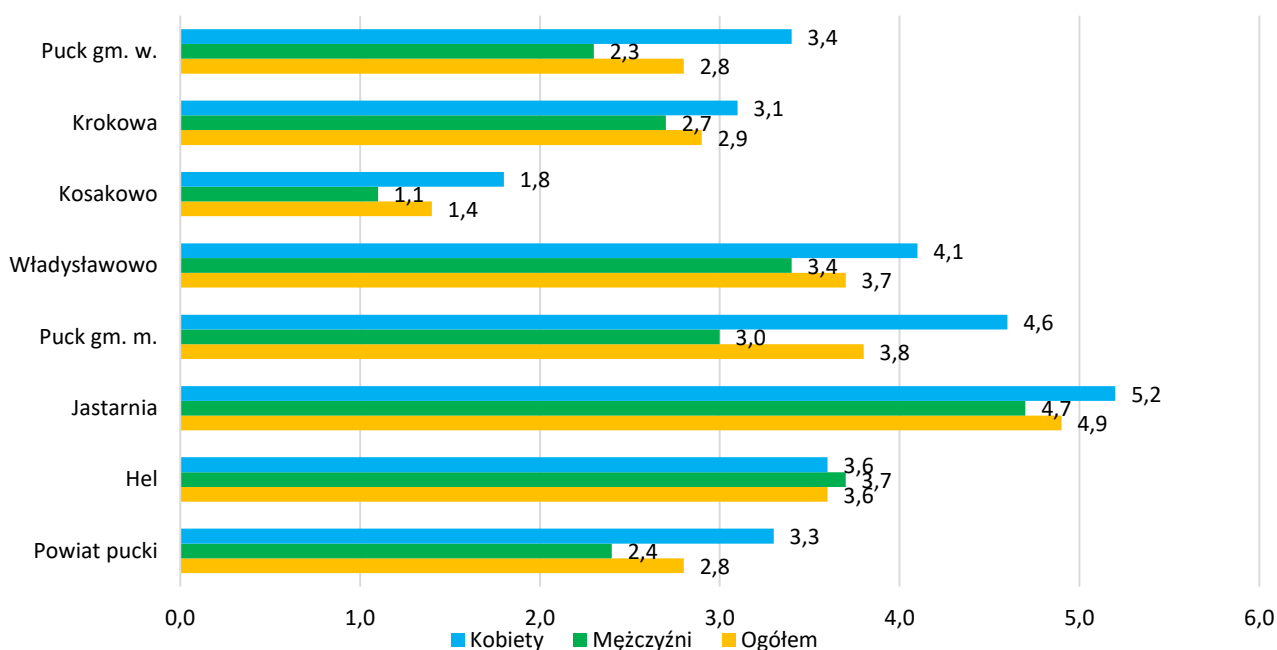
Aktywizacja zawodowa obejmuje szereg działań podejmowanych w celu zapewnienia równowagi na rynku pracy, z jednej strony poprzez oddziaływanie na osoby bezrobotne i bierne zawodowo, a z drugiej poprzez wspieranie pracodawców ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc pracy, w szczególności skierowanych do osób z grup defaworyzowanych.

Liczba bezrobotnych z terenu powiatu puckiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pucku na koniec 2024 roku wynosiła 1 555 osób, w tym 58 osób z gminy Hel, 100 osób z gminy Jastarnia, 218 osób z Pucka, 306 osób z gminy Władysławowo, 201 osób z gminy Kosakowo, 181 osób z gminy Krokowa oraz 491 osób z gminy wiejskiej Puck.

Informacji o poziomie aktywności zawodowej mieszkańców powiatu oraz poszczególnych gmin dostarcza w szczególności wskaźnik odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W powiecie puckim w 2024 roku wynosił on 2,8%. Na niższym poziomie kształtował się w gminie Kosakowo (1,4%), na takim samym w gminie wiejskiej Puck (2,8%), a na wyższym w pozostałych gminach powiatu, przy czym najwyższą wartość osiągnął w gminie Jastarnia (4,9%).

W trudniejszym położeniu na lokalnym rynku pracy są kobiety, które w 2024 roku w liczbie 852 stanowiły 54,8% bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie. Ich odsetek w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2024 roku wynosił 3,3%, podczas gdy w przypadku mężczyzn kształtował się na poziomie 2,4%. We wszystkich gminach powiatu wartość tego wskaźnika kształtuje się w podobny sposób, wskazując na mniejszą aktywność zawodową kobiet niż mężczyzn. Dla przykładu w gminie wiejskiej Puck wskaźnik ten wynosi 2,3% w przypadku mężczyzn i 3,4% w przypadku kobiet.

Wykres 5. Odsetek bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w powiecie puckim w 2024 roku (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza cech socjodemograficznych bezrobotnych mieszkańców powiatu wskazuje na dość duży odsetek osób do 30 roku życia, które, w liczbie 438, stanowiły w grudniu 2024 roku 28,2% ogółu bezrobotnych. Jest to grupa należąca do katalogu grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Młodzi bezrobotni nierzadko bowiem charakteryzują się niewielkim doświadczeniem zawodowym bądź wykształceniem nieadekwatnym do potrzeb rynku pracy, a przy tym mogą mieć zbyt wysokie oczekiwania względem wynagrodzenia.

Tabela 14. Wybrane kategorie osób bezrobotnych w powiecie puckim w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Bezrobotni ogółem	1680	1623	1555
Mężczyźni	758	706	703
Kobiety	922	917	852
Do 25 roku życia	314	257	261
Do 30 roku życia	515	453	438
Powyżej 50 roku życia	417	424	431
Długotrwale bezrobotni	654	615	610

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

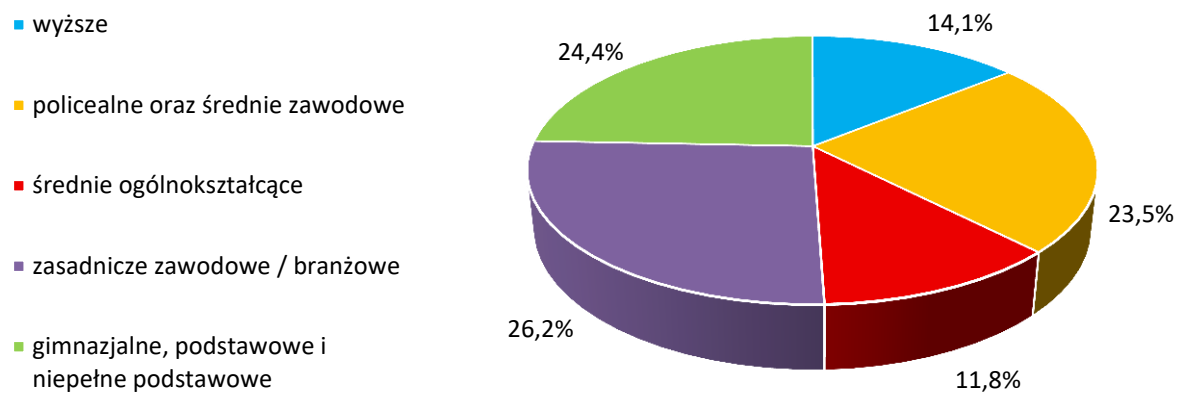
Barier na rynku pracy mogą doświadczać również osoby po 50 roku życia. W powiecie puckim w 2024 roku stanowiły one, w liczbie 431, ponad jedną czwartą bezrobotnych (27,7%). Sytuacja tych osób nierzadko jest skomplikowana. Mogą to być osoby dysponujące wieloletnim doświadczeniem zawodowym, ale przy tym mieć nieaktualne kwalifikacje; lub nie mieć doświadczenia w pracy w ogóle ze względu na wcześniejsze zajmowanie się domem i wychowaniem dzieci bądź podlegać stereotypom dotyczącym osób starszych na rynku pracy. Wszystko to może mieć wpływ na trudności w znalezieniu zatrudnienia.

Pomimo zmniejszania rozmiarów bezrobocia rejestrowanego problemem pozostaje nadal długotrwale bezrobocie, rozumiane jako pozostawanie przez bezrobotnego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Osoby należące do kategorii osób długotrwale bezrobotnych w 2024 roku, w liczbie 610, stanowiły 39,2% wszystkich bezrobotnych z powiatu. W porównaniu do 2022 roku ich liczba spadła o 44 osób (o 6,7%), a odsetek w strukturze wzrósł o 0,3 punktu procentowego.

Czynnikiem różnicującym dostęp do rynku pracy może być poziom wykształcenia. Na koniec 2024 roku 26,2% ogółu bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym, a 24,4% osób posiadało wykształcenie gimnazjalne, podstawowe bądź niepełne podstawowe. W dalszej kolejności należy wskazać osoby z wykształceniem

policealnym oraz średnim zawodowym (23,5%), wyższym (14,1%) oraz średnim ogólnokształcącym (11,8%).

Wykres 6. Bezrobotni w powiecie puckim według wykształcenia (31 grudnia 2024)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Bezrobocie stanowi jeden z dominujących powodów korzystania przez mieszkańców powiatu z pomocy społecznej. W 2024 roku z tego powodu wsparcie z tego tytułu otrzymali 232 rodziny, w których były 474 osoby. W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin zmniejszyła się o 37, tj. o 13,8%, natomiast liczba osób spadła o 32, czyli o 2,8%. Najwięcej rodzin korzystało w 2024 roku z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w Pucku (60), a najmniej w gminie Jastarnia (8).

Tabela 15. Bezrobocie jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Powiat pucki	269	578	255	519	232	474
Hel	22	42	23	41	22	29
Jastarnia	15	33	13	32	8	16
Puck gm. m.	69	117	73	133	60	112
Władysławowo	39	90	43	96	37	84
Kosakowo	11	30	10	19	14	29
Krokowa	58	149	44	109	45	106
Puck gm. w.	55	117	49	89	46	98

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03.

Osoby zarejestrowane w urzędzie pracy obejmowane są szeregiem usług i instrumentów rynku pracy, które mają pomóc im nabyć doświadczenie zawodowe i kwalifikacje adekwatne do potrzeb rynku pracy, zwiększyć kompetencje interpersonalne i motywację do podjęcia zatrudnienia, a w konsekwencji wesprzeć w znalezieniu pracy. Obecny rynek pracy z jednej strony wydaje się otwarty na osoby aktywne i zmotywowane, które najczęściej w dość krótkim czasie znajdują zatrudnienie. Z drugiej jednak strony część osób zarejestrowanych to osoby

przez wiele lat bierne zawodowo, nie mające motywacji do podjęcia pracy, doświadczające barier edukacyjnych i komunikacyjnych, wykazujące się roszczeniową postawą bądź których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia. Zwykle zostają one dłużej w rejestrze urzędu pracy, a ich aktywizacja nie przynosi długoterminowych efektów. Utrudnieniem dla aktywizacji zawodowej mieszkańców, jak również dla realizacji usług społecznych, może być niska dostępność komunikacyjna części miejscowości w powiecie.

6.5. Osoby i rodziny w kryzysie

Kryzys oznacza stan nierównowagi wewnętrznej i jest związany z wydarzeniami życiowymi, wymagającymi istotnych zmian i rozstrzygnięć. Charakteryzuje się tym, że ma swój początek i koniec, zakłada się, że jest sytuacją przejściową, którą można przezwyciężyć. Osoba lub rodzina dotknięta kryzysem często nie jest jednak w stanie pokonać przeszkód, a przedłużające się trudności mogą powodować zniechęcenie oraz utratę wiary we własne siły i możliwości.

Jednym z czynników, który może generować sytuacje kryzysowe, jest uzależnienie. W świetle definicji Światowej Organizacji Zdrowia, stanowi ono stan psychiczny i fizyczny, który wynika z interakcji organizmu z substancją psychoaktywną. Charakteryzuje się on zmianami zachowania oraz koniecznością przyjmowania substancji w sposób okresowy bądź ciągły – w celu doświadczania jej wpływu bądź uniknięcia objawów towarzyszących jej brakowi w organizmie. Uzależnienie w kontekście dysfunkcji społecznych należy jednak rozumieć szerzej i dwojako – jako silną i nabytą potrzebę 1) zażywania konkretnych substancji takich jak alkohol (alkoholizm), narkotyki (narkomania) czy lekarstwa (lekomania); 2) wykonywania określonych czynności (np. uprawianie hazardu, oglądanie telewizji, korzystanie z Internetu, robienie zakupów, granie w gry komputerowe). W obu tych wymiarach uzależnienie może przynieść negatywne konsekwencje – utrudnia bowiem prawidłowe funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne. Niejednokrotnie prowadzi nie tylko do utraty zdrowia, ale także do wykluczenia społecznego, przestępczości oraz problemów i dysfunkcji w rodzinie.

Specyfika problemu uzależnień powoduje, że dokładne określenie jego skali i zasięgu nie jest możliwe, szczególnie w przypadku alkoholizmu czy narkomanii. Osoby nimi dotknięte lub członkowie ich rodzin mogą przez długi czas nie uświadamiać sobie jego istnienia, mogą też chcieć ukrywać go ze względu na obawę przed ostracyzmem społecznym. Dane oraz badania społeczne przeprowadzane w tym zakresie wskazują jednak na to, że uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych stanowią dość poważny problem społeczny. W świetle raportu „Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania 2025”, do najistotniejszych czynników ryzyka w kontekście chorób niezakaźnych zakwalifikowano palenie tytoniu, szkodliwe spożywanie alkoholu, niezdrową dietę oraz brak aktywności fizycznej. Dodatkowo wskazano, że głównym czynnikiem ryzyka odpowiedzialnym za obciążenie chorobowe u mężczyzn w Polsce było używanie tytoniu (13,5% całkowitego obciążenia) oraz używanie alkoholu (8,9%)⁵.

⁵Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania 2025, red. B. Wojtyniak, A. Smaga, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, Warszawa 2025.

Grupą szczególnie zagrożoną uzależnieniami od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest młodzież. Tematyce uzależnień wśród młodzieży poświęcony jest dokument „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”. W świetle przedstawionych w nim wyników, 72,9% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 91,3% uczniów w wieku 17-18 lat chociaż raz w swoim życiu piło alkohol. Ponadto raport stwierdza, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem napoje alkoholowe spożywało 39,1% w młodszej grupie respondentów i 73,3% w starszej. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 13,4% uczniów z młodszej kohorty i 24,3% ze starszej grupy wiekowej. W świetle badań ESPAD, palenie tytoniu jest zachowaniem mniej powszechnym niż picie alkoholu. Chociaż raz w życiu paliło 38,6% osób w wieku 15-16 lat oraz 56,1% uczniów ze starszej grupy 17-18 lat. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 21,0% uczniów z grupy młodszej i 30,0% ze starszej. Powyższe wyniki, pomimo iż wykazują niejednokrotnie tendencję spadkową w porównaniu do wcześniejszych badań tego typu, nie napawają jednak optymizmem. Wskazują bowiem na wciąż istniejące zagrożenie uzależnieniami od różnego rodzaju substancji psychoaktywnych wśród młodzieży. W świetle danych ośrodków pomocy społecznej w 2024 roku z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu skorzystało 128 rodzin, w których było 185 osób. W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tego powodu zwiększyła się o 3, tj. o 2,4%, natomiast liczba osób w rodzinach spadła o 3, tj. o 1,6%. Najwięcej rodzin korzystało z powodu alkoholizmu z pomocy społecznej w gminie Władysławowo (36), a najmniej w gminie Hel (10). Dane gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wskazują na 103 osoby, w stosunku do których w latach 2022-2024 podjęto czynności zmierzające do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień.

Tabela 16. Alkoholizm jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Powiat pucki	125	188	134	205	128	185
Hel	10	11	10	14	10	11
Jastarnia	24	35	24	35	22	29
Puck gm. m.	11	21	13	25	16	21
Władysławowo	37	60	38	67	36	65
Kosakowo	18	21	18	19	15	20
Krokowa	13	25	16	32	16	26
Puck gm. w.	11	15	13	13	13	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03.

Narkomania w statystykach pomocy społecznej występuje sporadycznie – w 2024 roku pomoc społeczną z tego tytułu w powiecie przyznano 9 rodzinom (16 osobom). Warto jednak mieć na

uwadze, że pomimo nadal istniejącego problemu dostępności różnego rodzaju substancji psychoaktywnych, obecnie coraz bardziej powszechne stają się zagrożenia uzależnieniami behawioralnymi, w tym od internetu, mediów społecznościowych, gier elektronicznych itd. Uzależnienia lub brak higieny cyfrowej, a także przebywanie dużo czasu w świecie wirtualnym sprzyja wyalienowaniu młodzieży, zaburzeniom psychicznym, trudnościom w komunikowaniu się, a także niechęci do podejmowania kontaktów społecznych. Istotnym problemem może również stać się cyberprzemoc i poczucie anonimowości w sieci, przez które młodzież „pozwala” sobie na hejtowanie, szantaż oraz inne negatywne zachowania.

Jednym z problemów rodzin zamieszkujących powiat pucki jest przemoc domowa. W świetle art. 2 ust 1 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, stanowi ona jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Tabela 17. Przemoc domowa jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Powiat pucki	21	81	18	68	11	46
Hel	1	3	1	3	0	0
Jastarnia	2	7	0	0	0	0
Puck gm. m.	3	10	2	8	0	0
Władysławowo	3	13	3	10	1	4
Kosakowo	5	22	5	24	5	24
Krokowa	3	14	4	16	2	9
Puck gm. w.	4	12	3	7	3	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRiPS-03.

W świetle danych ośrodków pomocy społecznej w 2024 roku z powodu przemocy domowej wsparcie otrzymało łącznie 11 rodzin, w których żyło 46 osób. W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin zmniejszyła się o 10, natomiast liczba osób w tych rodzinach spadła o 35. Informacje te nie wyczerpują jednak skali zjawiska. Według danych gminnych zespołów

interdyscyplinarnych łącznie we wszystkich gminach z terenu powiatu w latach 2022-2024 odnotowano 507 zgłoszeń przypadków przemocy w ramach procedury Niebieskie Karty, a procedurą objęto 633 rodziny i 2 131 osób. Zakończono w tym czasie 437 procedur, w tym 306 z powodu zaprzestania stosowania przemocy domowej. Pomoc osobom i rodzinom w sytuacji kryzysu zapewnia Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej. W 2024 roku Ośrodek zarejestrował 333 nowe zgłoszenia, które dotyczyły w szczególności problemów rodzinnych (51 osób), problemów wychowawczych (36 osób), przemocy domowej (26 osób doznających przemocy i 28 osób stosujących przemoc), depresji (30 osób), myśli i zamiarów suicydalnych (13 osób), problemów w relacji w związku (9 osób), konfliktów okołorozwodowych (9 osób), żałoby po stracie bliskiej osoby (6 osób).

W kontekście sytuacji kryzysowej należy wspomnieć o sytuacji migrantów i uchodźców, którzy mogą doświadczać ubóstwa, trudności w integracji czy aktywizacji zawodowej, a także innych problemów związanych z przyjazdem do obcego kraju. Cudzoziemcy w Polsce mogą korzystać ze wsparcia w ramach Indywidualnych Programów Integracji, które mają na celu wspomóc ich w nabyciu kompetencji niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania w naszym kraju. Raport z kontroli przeprowadzonej przez NIK pn. „Pomoc społeczna dla uchodźców” wskazuje, że jak dotąd system pomocy społecznej nie stwarza uchodźcom odpowiednich warunków do integracji i samodzielnego życia⁶. W związku z tym, iż ruchy migracyjne obecnie nasilają się, należy mieć na uwadze działania skierowane do tej grupy osób.

⁶ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,10216,vp,12539.pdf>

7. Cele, priorytety i kierunki działań

Scharakteryzowane w poprzednim rozdziale wyzwania strategiczne definiują zasadnicze kierunki lokalnej polityki społecznej. Należy jednak mieć na uwadze również wyzwania o charakterze przekrojowym, które dotyczą każdego z pozostałych, wpływając na zasoby i potencjał powiatu do sprostania im. Wyzwania te dotyczą przede wszystkim procesu deinstytucjonalizacji i rozwoju systemu usług społecznych, zapewniającego ich dostępność na jak najwyższym i dostosowanym do potrzeb poziomie, a także wzmacniania kapitału społecznego i współpracy z sektorem ekonomii społecznej. Ich uwzględnienie umożliwi efektywną realizację założonych celów.

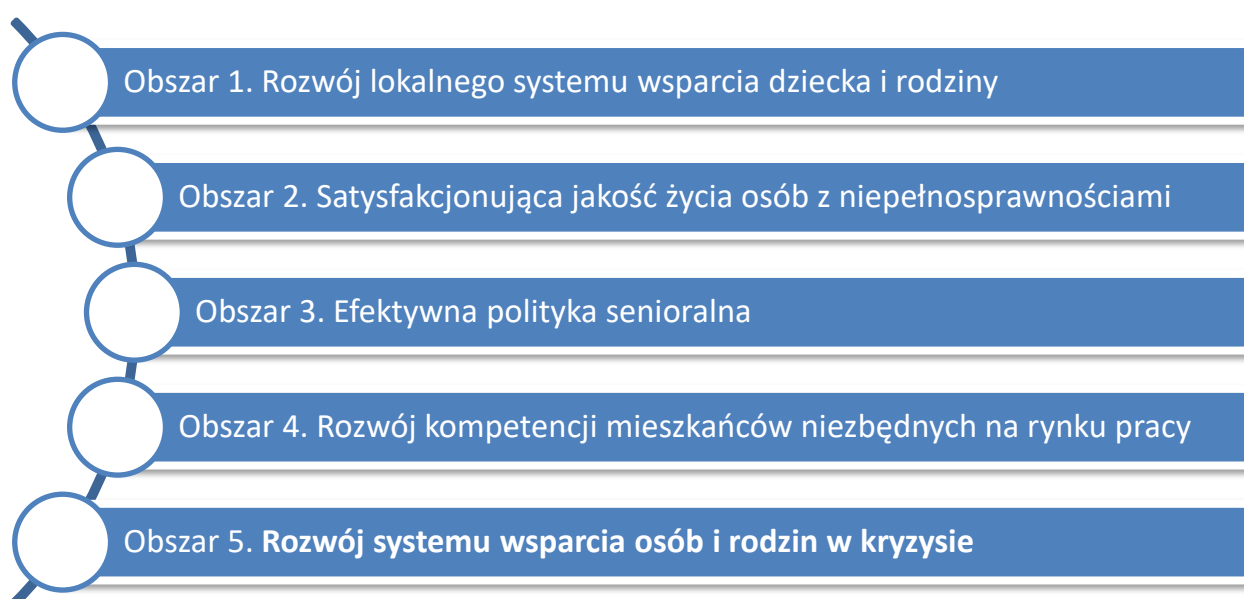
Część operacyjną *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Puckiego na lata 2026-2033* usystematyzowano w formie obszarów strategicznych. Każdy z nich dotyczy innego obszaru polityki społecznej, jednakże są one ze sobą ściśle powiązane. Dlatego też należy je rozpatrywać łącznie jako elementy składowe wizji rozwoju, zaś wdrożenie założeń jednego priorytetu będzie miało istotny wpływ na powodzenie pozostałych.

Kierunek zaplanowanych działań wyznacza cel główny Strategii, który brzmi następująco:

Stworzenie warunków aktywnego funkcjonowania mieszkańców powiatu puckiego w środowisku rodzinnym, społecznym i zawodowym

W ramach każdego obszaru wyznaczono cel strategiczny, cele operacyjne oraz kierunki działań, które będą służyć ich realizacji. Wszystkie cele i działania będą realizowane w całym horyzoncie czasowym Strategii, tj. w latach 2026-2033, dlatego odstąpiono od określania szczegółowych harmonogramów. W każdym z obszarów określono również wskaźniki realizacji działań oraz prognozę zmian, jakie mogą nastąpić jeżeli Strategia będzie efektywnie wdrażana.

W odpowiedzi na zdefiniowane wyzwania określono następujące obszary strategiczne:

Obszar 1. Rozwój lokalnego systemu wsparcia dziecka i rodziny

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości opieki i wychowania w rodzinach oraz w instytucjach wspierających dzieci i młodzież.

Cele operacyjne:	1. Wzmacnianie kompetencji rodziców oraz opiekunów prawnych w zakresie opieki i wychowania dzieci. 2. Wzrost dostępności usług wsparcia dla rodzin doświadczających trudności życiowych, w tym przemocy i sytuacji kryzysowej. 3. Tworzenie warunków rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz podniesienie standardów funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
Kierunki działań:	1) Zapewnienie rodzicom i opiekunom możliwości zdobywania wiedzy i umiejętności, np. w ramach „Szkoły dla rodziców i wychowawców”, konsultacji ze specjalistami, akcji i kampanii społecznych. 2) Zwiększanie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (w tym m.in. psychologicznego, pedagogicznego, socjoterapeutycznego, prawnego, mediacji) na rzecz rodzin, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu problemów życiowych. 3) Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej, działających np. jako kluby, świetlice środowiskowe, świetlice socjoterapeutyczne. 4) Tworzenie warunków do powstawania i funkcjonowania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych poprzez pozyskiwanie, szkolenie oraz kwalifikowanie kandydatów do pełnienia tych funkcji, jak również prowadzenie różnorodnych kampanii społecznych. 5) Praca z rodzicami oraz dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej w celu wsparcia powrotu małoletnich do rodziny biologicznej. 6) Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych, obejmującego w szczególności poradnictwo, zapewnianie szkoleń, pomoc ze strony rodzin pomocowych, a także odpowiednią liczbę koordynatorów pieczy zastępczej. 7) Integracja środowiska rodzin zastępczych – festyny i pikniki integracyjne, grupy wsparcia, wycieczki. 8) Rozwój różnorodnych form wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, w tym poprzez zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych.
Okres realizacji:	2026-2033

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	• Zmniejszenie liczby rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Zmniejszenie skali problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. • Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. • Podniesienie jakości rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. • Wzrost udziału rodzinnych form pieczy zastępczej. • Wzrost poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji w rodzinach.
Wskaźniki realizacji działań	• Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej. • Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego. • Liczba funkcjonujących na terenie powiatu rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych. • Liczba przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. • Liczba dzieci umieszczonych w danym roku oraz łączna liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej. • Liczba dzieci opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, objętych procesem usamodzielniania. • Liczba dzieci, które po pobycie w pieczy zastępczej powróciły do rodziny biologicznej. • Liczba wychowanków, korzystających ze wsparcia w zakresie usamodzielniania.

Obszar 2. Satysfakcjonująca jakość życia osób z niepełnosprawnościami

Cel strategiczny 2. Zwiększenie aktywności osób z niepełnosprawnościami w różnych obszarach życia.

Cele operacyjne:	1. Tworzenie warunków rozwoju i aktywności osób z niepełnosprawnościami. 2. Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do kompleksowych usług społecznych. 3. Podejmowanie działań zmierzających do lepszego funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym osób z niepełnosprawnościami. 4. Zapewnienie usług społecznych osobom z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie zdrowia psychicznego.
Kierunki działań:	1) Integracja osób z niepełnosprawnościami, ich opiekunów i rodzin ze środowiskiem lokalnym poprzez wydarzenia o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i in. 2) Działania na rzecz aktywnej integracji społecznej, zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej osób z niepełnosprawnościami, w tym m.in. organizacja spotkań z doradcą zawodowym, pracodawcami, psychologami, a także zapewnianie dostępności komunikacyjnej tych działań. 3) Wspieranie funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej w powiecie. 4) Wsparcie osób i rodzin sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami w postaci m.in. organizowania szkoleń dla opiekunów, usług asystenta oraz tworzenia miejsc opieki wytchnieniowej. 5) Zwiększenie dostępności domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży, dla których umieszczenie w DPS jest konieczną formą pomocy i wsparcia. 6) Udzielanie dofinansowania do likwidacji barier funkcjonalnych w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych, a także usług rehabilitacyjnych i turnusów rehabilitacyjnych. 7) Tworzenie różnych form mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami. 8) Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami. 9) Działania na rzecz utworzenia placówki opiekuńczo-terapeutycznej dla dzieci do 12 roku życia z niepełnosprawnościami i problemami zdrowotnymi. 10) Rozwój programów pomocy dla rodzin osób chorujących psychicznie, w tym poradnictwa, terapii rodzinnej i szkoleń w zakresie radzenia sobie z kryzysem.

	11) Rozwój współpracy międzysektorowej w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz chorujących i w kryzysie zdrowia psychicznego, w tym w zakresie punktów wsparcia, realizacji opieki środowiskowej, kampanii społecznych, szkoleń, warsztatów i innych.
Okres realizacji:	2026-2033
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	• Zwiększenie aktywności osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym. • Poprawa jakości i standardów życia osób z niepełnosprawnościami. • Rozwój usług społecznych skierowanych do osób z niepełnosprawnościami. • Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnością do rehabilitacji specjalistycznej, placówek oświatowych oraz usług wsparcia. • Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. • Rozszerzenie ofert placówek specjalistycznych dla niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i osób zagrożonych niepełnosprawnością.
Wskaźniki realizacji działań	• Liczba działających WTZ i liczba uczestników, liczba nowych miejsc w WTZ. • Liczba utworzonych i funkcjonujących miejsc wsparcia dziennego i całodobowego/liczba uczestników. • Liczba mieszkań wspomaganych / liczba osób korzystających. • Liczba placówek rehabilitacyjnych oraz punktów zaopatrzenia i wypożyczalni sprzętu niezbędnego do funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami. • Liczba osób, które skorzystały z dofinansowania na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych, a także usług rehabilitacyjnych. • Liczba osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały z dofinansowań do likwidacji barier funkcjonalnych w miejscu zamieszkania. • Liczba osób korzystających z turnusów rehabilitacyjnych. • Liczba placówek opiekuńczo-terapeutycznych.

Obszar 3. Efektywna polityka senioralna

Cel strategiczny 3. Rozwój efektywnej polityki senioralnej w powiecie.

Cele operacyjne:	1. Zapewnienie osobom starszym dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, w tym do różnych form opieki i wsparcia. 2. Tworzenie warunków sprzyjających wszechstronnej aktywności i integracji osób starszych. 3. Zwiększenie zaangażowania społecznego i partycypacji osób starszych w życiu publicznym.
Kierunki działań:	1) Organizacja i wspieranie wydarzeń o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystyczno-rekreacyjnym dla osób starszych, a także zapewnianie ich dostępności komunikacyjnej. 2) Wsparcie osób i rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi w postaci m.in. tworzenia miejsc opieki wytchnieniowej, organizowania szkoleń dla opiekunów, poradnictwa, grup wsparcia. 3) Funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior+”. 4) Wspieranie działań na rzecz włączenia cyfrowego osób starszych, w tym szkoleń i innych rozwiązań służących zwiększeniu kompetencji seniorów w posługiwaniu się nowoczesnymi technologiami. 5) Organizacja wsparcia psychologicznego dla seniorów i ich rodzin. 6) Promowanie rozwoju rzecznictwa środowisk seniorskich, w tym powstawania rad seniorów oraz udziału osób starszych w zespołach konsultacyjnych i doradczych. 7) Rozwój sieci placówek udzielających pomocy osobom starszym w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, sprawujących opiekę nad uczestnikami, stymulujących ich intelektualną, psychiczną i fizyczną sprawność, w tym dziennych domów pomocy, klubów seniora. 8) Upowszechnianie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, pomocy sąsiedzkiej, wolontariatu oraz grup samopomocowych dla seniorów i ich rodzin – w celu jak najdłuższego utrzymania osób o ograniczonej sprawności w środowisku zamieszkania.
Okres realizacji:	2026-2033

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	• Wzrost liczby oraz odsetka osób starszych korzystających z różnych form opieki i wsparcia. • Wzrost aktywności społecznej osób starszych. • Zwiększenie udziału osób starszych w życiu publicznym. • Zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym wśród osób starszych. • Poprawa dostępności różnych form wsparcia dla osób starszych i ich rodzin. • Wzrost poczucia bezpieczeństwa seniorów.
Wskaźniki realizacji działań	• Liczba działających na terenie powiatu placówek zapewniających wsparcie osobom starszym / liczba uczestników. • Liczba działających na terenie powiatu rad seniorów.

Obszar 4. Rozwój kompetencji mieszkańców niezbędnych na rynku pracy

Cel strategiczny 4. Wzmocnienie zdolności mieszkańców do podejmowania zatrudnienia lub działalności gospodarczej.

Cele operacyjne:	1. Wzmocnienie kompetencji i kwalifikacji mieszkańców, adekwatnych do potrzeb rynku pracy. 2. Wzrost znaczenia ekonomii społecznej w sferze aktywizacji zawodowej osób zagrożonych marginalizacją. 3. Kreowanie warunków sprzyjających większej dostępności rynku pracy dla osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób ze szczególnymi potrzebami.
Kierunki działań:	1) Organizacja szkoleń i warsztatów służących podnoszeniu kompetencji osobistych i społecznych niezbędnych do prawidłowego pełnienia ról zawodowych, a także kształtujących postawy przedsiębiorcze. 2) Organizacja szkoleń, kursów zawodowych oraz form przygotowania zawodowego dorosłych dostosowujących kwalifikacje do potrzeb rynku pracy. 3) Realizacja staży oraz praktyk u lokalnych pracodawców, zwłaszcza dla osób nie posiadających doświadczenia zawodowego. 4) Wspieranie mobilności zawodowej osób bezrobotnych poprzez dostępne instrumenty. 5) Organizacja targów, giełd pracy oraz bezpośrednich spotkań z pracodawcami służących wsparciu osób poszukujących zatrudnienia. 6) Wspieranie powstawania i funkcjonowania klubów i centrów integracji społecznej w powiecie. 7) Zapewnienie dostępu do usług animacji, doradztwa, szkoleń i promocji dla osób oraz podmiotów rozpoczynających lub prowadzących działalność w sektorze ekonomii społecznej. 8) Wsparcie finansowe połączone z opieką biznesową dla osób zakładających jednoosobową działalność gospodarczą lub spółdzielnię socjalną, a także dla firm tworzących nowe miejsca pracy, w tym dedykowane osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. 9) Programy zwiększające szanse osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy, uwzględniające m.in. tworzenie miejsc pracy w warunkach chronionych oraz zatrudnienie trenerów pracy. 10) Wspieranie aktywności zawodowej osób z grup defaworyzowanych na rynku pracy, m.in. osoby młodych, długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50. roku życia, osób wychowujących małe dzieci. 11) Integracja cudzoziemców z wykorzystaniem indywidualnych programów integracji w obszarach edukacji językowej, funkcjonowania zawodowego

	oraz funkcjonowania społecznego. 12) Obejmowanie cudzoziemców wsparciem zarówno w postaci świadczeń materialnych, jak i niematerialnych, takich jak np. poradnictwo, pomoc w zapewnieniu mieszkania, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, nauka języka polskiego, w zależności od zdiagnozowanych potrzeb.
Okres realizacji:	2026-2033
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	• Zmniejszenie poziomu bezrobocia w powiecie, w tym wśród grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy. • Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. • Zwiększenie aktywności i mobilności zawodowej mieszkańców. • Zmniejszenie skali zagrożenia ubóstwem związanym z brakiem pracy. • Rozwój przedsiębiorczości, w tym w obszarze ekonomii społecznej.
Wskaźniki realizacji działań	• Liczba bezrobotnych zarejestrowanych, w tym kobiet, osób do 30 roku życia, osób powyżej 50 lat, osób z niepełnosprawnościami. • Liczba i odsetek osób długotrwale bezrobotnych. • Liczba osób bezrobotnych, które podjęły zatrudnienie, w tym subsydiowane i niesubsydiowane. • Liczba funkcjonujących klubów i centrów integracji społecznej w powiecie.

Obszar 5. Rozwój systemu wsparcia osób i rodzin w kryzysie

Cel strategiczny 5. Zwiększenie dostępu do kompleksowych usług społecznych dla osób i rodzin doświadczających kryzysów.

Cele operacyjne:	1. Poprawa dostępu osób uzależnionych i współuzależnionych do wsparcia w poradzeniu sobie z problemem. 2. Zwiększanie wsparcia i ochrony osób zagrożonych i dotkniętych problemem przemocy oraz wzmocnienie oddziaływań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc. 3. Zwiększenie dostępności wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.
Kierunki działań:	1) Realizacja kampanii i akcji społecznych służących podnoszeniu wiedzy oraz kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych, w szczególności w zakresie profilaktyki uzależnień oraz przemocy. 2) Rozwój Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej poprzez zapewnianie specjalistów oraz rozszerzanie oferty usług. 3) Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, dotyczących przemocy w rodzinie, zachowań agresywnych, uzależnień oraz bezpieczeństwa publicznego. 4) Zwiększenie dostępności terapii dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych od substancji psychoaktywnych, a także programów wspierających dalsze zdrowienie oraz programów redukcji szkód. 5) Wspieranie funkcjonowania grup wsparcia i grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dorosłych dzieci alkoholików. 6) Realizacja programów informacyjno-edukacyjnych dotyczących zdrowia psychicznego, skierowanych do osób dorosłych (w tym seniorów), a także dzieci i młodzieży. 7) Zapewnienie dostępu osób w kryzysie zdrowia psychicznego i ich rodzin do różnych form pomocy, w tym psychiatrycznej i psychologicznej, a także wsparcia bytowego i mieszkaniowego. 8) Inicjowanie i wspieranie usług z zakresu pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób dotkniętych kryzysem psychicznym, zaburzeniami i chorobami psychicznymi oraz ich rodzin i opiekunów. 9) Działania umożliwiające ochronę osób doznających przemocy przed dalszym krzywdzeniem poprzez szybką i skuteczną interwencję, odizolowanie oraz opracowanie i wdrażanie planu pomocy dostosowanego do potrzeb, zasobów i deficytów osób/rodzin objętych wsparciem. 10) Stworzenie osobom doznającym przemocy domowej możliwości w organizowaniu grup wsparcia oraz grup samopomocowych mających na celu wzajemne wsparcie emocjonalne i wymianę doświadczeń.

	11) Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
Okres realizacji:	2026-2033
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	• Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. • Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz uzależnień. • Zmniejszenie ilości przestępstw popełnianych pod wpływem substancji psychoaktywnych. • Zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym osób w kryzysie zdrowia psychicznego.
Wskaźniki realizacji działań	• Liczba osób biorących udział w programach dla osób stosujących przemoc domową. • Liczba oraz rodzaj placówek zapewniających pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom. • Liczba osób uzależnionych i współuzależnionych, które otrzymały wsparcie. • Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, które otrzymały wsparcie.

Realizacja powyższych celów i kierunków działań wymaga uwzględnienia również kwestii horyzontalnych związanych z tworzeniem spójnego i efektywnego systemu powiatowej polityki społecznej. Z tego względu konieczne jest podejmowanie takich działań jak:

- Prowadzenie badań oraz analiz pozwalających na lepsze poznanie faktycznej skali oraz przyczyn i skutków problemów społecznych występujących na terenie powiatu.
- Rozwój kompetencji i kwalifikacji kadr służb społecznych w powiecie.
- Wspieranie kadry specjalistów zajmujących się m.in. uzależnieniami, przemocą domową oraz interwencją kryzysową w postaci superwizji i pomocy psychologicznej.
- Włączanie lokalnych liderów, w tym przedstawicieli sektora ekonomii społecznej, do zespołów o charakterze inicjatywnym, konsultacyjnym i opiniotwórczym w zakresie planowania oraz realizacji zadań powiatowej polityki społecznej.
- Opracowywanie, wdrażanie i monitoring programów powiatowych przy użyciu różnych metod partycypacji, uwzględniających aktywny udział reprezentatywnej grupy instytucji i organizacji lokalnych.
- Tworzenie przestrzeni do współpracy, wspólnych przedsięwzięć oraz wymiany doświadczeń powiatu i gmin.
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie wdrażania polityki społecznej, poprzez m.in. zlecanie realizacji zadań publicznych oraz zawiązywanie partnerstw.

8. Zarządzanie realizacją strategii

8.1. Podstawowe założenia organizacyjne

Specyfika zarządzania realizacją powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z charakteru tego dokumentu oraz regulacji prawnych określających ramy jej wdrażania. Opracowanie i realizacja PSRPS jest zadaniem obowiązkowym powiatu, co wynika z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ponadto art. 112 ust. 9 ustawy desygnuje powiatowe centrum pomocy rodzinie jako podmiot koordynujący realizację strategii.

Kluczową rolę w planowaniu oraz podejmowaniu decyzji strategicznych będą odgrywały władze samorządu – Zarząd oraz Rada Powiatu Puckiego. Natomiast zadania praktyczne będą domeną jednostek organizacyjnych: starostwa powiatowego, PCPR, PUP, placówek oświatowych i innych. Skuteczne wdrażanie Strategii powinno być wspierane poprzez współpracę z gminami wchodzącymi w skład powiatu, Samorządem Województwa Pomorskiego, administracją rządową, w tym z Wojewodą Pomorskim i podlegającym mu urzędem, instytucjami pomocy społecznej i rynku pracy prowadzonymi przez podmioty niepubliczne, służbą zdrowia, sektorem ekonomii społecznej i przedsiębiorcami, a także – a może przede wszystkim – z mieszkańcami powiatu.

8.2. Monitoring strategii

Monitoring to proces gromadzenia oraz analizowania informacji ilościowych i jakościowych w celu odpowiedzi na pytania: „Co, kiedy i jak zostało zrobione?”. Pozwala uchwycić różnice pomiędzy założeniami planu strategicznego a ich faktycznym wykonaniem.

Monitoring skupia się na dwóch zasadniczych obszarach: rzeczowym (merytorycznym) – dotyczy postępu w realizacji zaplanowanych działań pod względem terminowości wykonania oraz osiągniętych efektów oraz finansowym – obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację poszczególnych działań/projektów, zwłaszcza pod kątem efektywności wydatków.

Monitoring jest podstawą dla sprawozdawczości (raportowania), zarządzania zmianą oraz ewaluacji. Dane zebrane w trakcie procesu monitorowania są analizowane, a następnie opracowywane w formie sprawozdań na potrzeby wewnętrzne oraz raportów prezentowanych opinii publicznej. Wypracowane wnioski i rekomendacje wspomagają proces decyzyjny oraz zarządzanie informacjami, ułatwiając znajdowanie rozwiązań w sytuacjach, kiedy zostaną zidentyfikowane odchylenia od pierwotnych założeń.

Monitoring wdrażania Strategii będzie prowadzony corocznie. Zapisy zawarte w Strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Realizacja działań będzie przedstawiana w sprawozdaniach poszczególnych jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, w tym w sprawozdaniu PCPR w Pucku, przedkładanym corocznie Radzie Powiatu.

Jego przedmiotem będą wskaźniki sformułowane w ramach każdego z obszarów, oparte na obiektywnych dowodach obrazujących stan założonych działań oraz osiągniętych celów i rezultatów. Wskaźniki realizacji Strategii odnoszą się do kierunków niezbędnych działań.

Zgodnie z metodyką przyjętą dla Strategii, wskaźniki działań koncentrują się na wynikach, tzn. rezultatach podejmowanych działań w odniesieniu do grup docelowych. Natomiast w mniejszym stopniu monitoring strategii będzie dotyczył ponoszonych nakładów oraz produktów wytworzonych podczas realizacji działań. Zakłada się bowiem, iż ocena jakości i efektywności „rutynowych” zadań oraz projektów powinna być raczej domeną podmiotów je realizujących oraz programów, w ramach których uzyskały finansowanie. Katalog wskaźników monitorowania Strategii ma charakter otwarty.

8.3. Aktualizacja strategii

Strategia jest wieloletnim dokumentem planistycznym, w związku z czym należy wziąć pod uwagę, że w wyniku zmian społeczno-ekonomicznych niektóre jej zapisy mogą stać się nieaktualne jeszcze przed końcem okresu jej obowiązywania. W takiej sytuacji należy podjąć decyzję o jej aktualizacji bądź o opracowaniu nowego dokumentu, uwzględniającego nowe uwarunkowania prawne, programowe, społeczne czy ekonomiczne.

Aktualizacja dokumentu, przeprowadzana w trybie, w jakim uchwalona została Strategia, będzie konieczna tylko w przypadku, gdy zmianie ulegną obszary i cele strategiczne dokumentu. W pozostałych przypadkach decyzja o aktualizacji zostanie podjęta przez koordynatora wdrażania Strategii. Aktualizacji Strategii nie wymagają natomiast zmiany w katalogu działań służących realizacji celów, ponieważ z założenia jest to katalog otwarty, wykorzystywany w zależności od aktualnych potrzeb oraz umożliwiający realizację innych przedsięwzięć, niż w nim wymienione, o ile wpisują się w cele Strategii. Nie wymagają jej także zmiany i modyfikacje wskaźników, służących monitoringowi działań. Jeżeli w procesie wdrażania Strategii zostanie zidentyfikowana potrzeba rozszerzenia zakresu lub przeformułowania wybranych wskaźników, możliwe jest wprowadzenie zmian bez konieczności aktualizacji dokumentu – o ile zmiany te będą służyły lepszemu rozpoznaniu sytuacji społecznej oraz efektów wdrażania Strategii.

8.4. Ramy finansowe

Realizacja kierunków działań zaplanowanych w Strategii wymaga odpowiednich zasobów finansowych, bowiem każde przedsięwzięcie generuje określone koszty. Podstawowym źródłem finansowania strategii będzie budżet powiatu. Większość kierunków działań mieszczących się w sferze lokalnej polityki społecznej realizują bowiem jednostki organizacyjne powiatu w ramach swoich podstawowych, statutowych zadań. Szeroki zakres programów i projektów socjalnych jest ponadto możliwy do wdrożenia komplementarnie lub wspólnie przez samorządy gmin wchodzących w skład powiatu, a także w kooperacji z Województwem Pomorskim oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego – na podstawie zawieranych pomiędzy nimi porozumień lub umów partnerskich.

Część środków na realizację zadań w zakresie lokalnej polityki społecznej będzie ponadto pochodzić z budżetu państwa. W tej kategorii mieszczą się m.in. programy rządowe oraz programy ministerstw. Ponadto od 2019 roku jednym ze źródeł finansowania działań na rzecz wsparcia społecznego, zawodowego i zdrowotnego osób z niepełnosprawnościami jest Fundusz

Solidarnościowy, będący państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. W jego ramach są realizowane programy takie jak „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”, „Opieka wytchnieniowa”, „Centra opiekuńczo-mieszkalne” oraz „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.

Istotne źródło finansowania będą stanowić także środki z Funduszy Europejskich w perspektywie 2021-2027, dostępne na szczeblu krajowym i regionalnym, w tym szczególności w obszarze włączenia społecznego, rynku pracy czy edukacji.

Źródłem finansowania mogą być również dotacje i granty dostępne dla trzeciego sektora. Wśród nich są programy rządowe i ministerialne, a także programy Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, takie jak: Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO czy NOWEFIO. Ważne są również środki prywatne pochodzące z fundacji, zakładanych przez firmy, instytucje finansowe lub osoby prywatne; pieniądze od sponsorów, środki z 1,5% dla organizacji pożytku publicznego, darowizny, zbiórki publiczne i inne.

Określenie bardziej precyzyjnych ram finansowych planowanych kierunków działań nie wydaje się obecnie możliwe ani celowe, szczególnie ze względu na szeroki zakres tematyczny dokumentu, okres jego obowiązywania oraz konkursowy charakter większości programów pomocowych, który z punktu widzenia podmiotów realizujących przekłada się na incydentalność wsparcia. Adekwatne do potrzeb kosztorysy będą tworzone w momencie planowania rocznego i aktualizacji budżetu powiatu, w tym planów finansowych jednostek, a także opracowywania programów i projektów uszczegóławiających założenia Strategii.

9. Usługi społeczne oraz zadania publiczne zlecane podmiotom ekonomii społecznej

W świetle uwarunkowań ustawowych strategia powinna określać usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Usługi wskazane w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych zawierają się w następujących obszarach: 1) polityki prorodzinnej, 2) wspierania rodziny, 3) systemu pieczy zastępczej, 4) pomocy społecznej, 5) promocji i ochrony zdrowia, 6) wspierania osób niepełnosprawnych, 7) edukacji publicznej, 8) przeciwdziałania bezrobociu, 9) kultury, 10) kultury fizycznej i turystyki, 11) pobudzania aktywności obywatelskiej, 12) mieszkalnictwa, 13) ochrony środowiska, 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w sferze zadań publicznych wymienia między innymi zadania w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej; udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa; działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego; ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy; działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym; działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości; działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania; kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. W związku z uchwaleniem ustawy o ekonomii społecznej dodane zostało również zadanie w zakresie działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. Usługi społeczne i zadania publiczne, zlecane w trybie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie w powiecie puckim mieszczą się w obszarach priorytetowych wskazanych w programie współpracy. Z punktu widzenia usług społecznych i niniejszego dokumentu istotne jest wskazanie, że w ramach zadań z pomocy społecznej zlecane jest prowadzenie Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy, prowadzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej, mieszkania treningowego oraz prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Podsumowanie

Jak już zasygnalizowano we wstępie, powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi główne narzędzie planistyczne polityki społecznej prowadzonej na terenie powiatu. Nadrzędnym celem tych działań jest kreowanie lokalnych warunków, umożliwiających mieszkańcom prowadzenie bardziej satysfakcjonującego i produktywnego życia w różnych sferach, w szczególności rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej, obywatelskiej i kulturalnej.

Zaplanowane w ramach niniejszej Strategii cele i kierunki działań uporządkowane zostały w ramach obszarów strategicznych, odpowiadających na zdiagnozowane problemy i potrzeby społeczne, uwzględniając przy tym zasoby własne powiatu (instytucjonalne, kadrowe, społeczne) oraz zewnętrzne szanse i zagrożenia, które mogą wpłynąć na realizację Strategii. Są ponadto adekwatne do zakresu zadań i kompetencji Powiatu Puckiego, określonych ustawami ustrojowymi tworzącymi samorząd terytorialny w Polsce oraz przepisami prawa regulującymi sferę polityki społecznej.

Strategia stanowi kierunkową wytyczną dla lokalnych władz, instytucji oraz organizacji odpowiedzialnych za szeroko rozumiany lokalny system pomocy i wsparcia. Z uwagi jednak na to, że sytuacja społeczno-ekonomiczna powiatu jest dynamiczna i zależna od wielu czynników, należy dostosowywać założenia Strategii do uwarunkowań. Istotne znaczenie będzie miało śledzenie zmian prawa, przede wszystkim w obszarze pomocy społecznej, rynku pracy, wspierania rodzin oraz osób z niepełnosprawnościami, może to bowiem uzasadnić konieczność nowelizacji części założeń Strategii. Ponadto trzeba będzie uwzględniać dynamikę problemów społecznych – ich skalę i natężenie, pojawianie się nowych ryzyk socjalnych, a także ważne, niezaspokojone potrzeby ludności.

Spis tabel

Tabela 1. Czy wskazane poniżej cele Strategii, są w Pana/i opinii nadal aktualne?	12
Tabela 2. Czy Pani/Pana zdaniem w latach 2016-2025 zostały zrealizowane następujące cele:	13
Tabela 3. Czy zgadza się Pan/i z poniższymi twierdzeniami?	13
Tabela 4. Ludność powiatu puckiego według gmin w latach 2022-2024	14
Tabela 5. Wybrane dane i wskaźniki demograficzne dla powiatu puckiego w latach 2022-2024	15
Tabela 6. Wybrane dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w powiecie puckim w latach 2022-2024 ...	16
Tabela 7. Powody korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024	19
Tabela 8. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024.....	26
Tabela 9. Potrzeba ochrony macierzyństwa jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024	26
Tabela 10. Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie puckim w 2024 roku.....	27
Tabela 11. Wybrane dane dotyczące orzeczeń wydawanych mieszkańcom powiatu puckiego w latach 2022-2024	30
Tabela 12. Niepełnosprawność jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024	31
Tabela 13. Długotrwała i ciężka choroba jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024.....	31
Tabela 14. Wybrane kategorie osób bezrobotnych w powiecie puckim w latach 2022-2024.....	36
Tabela 15. Bezrobocie jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024	37
Tabela 16. Alkoholizm jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024	39
Tabela 17. Przemoc domowa jako powód korzystania z pomocy społecznej w gminach powiatu puckiego w latach 2022-2024	40

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura ludności powiatu puckiego według ekonomicznych grup wieku w latach 2022-2024 (w %)....	16
Wykres 2. Stopa bezrobocia w powiecie puckim na tle Polski i województwa pomorskiego w latach 2022-2024 ...	17
Wykres 3. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w ramach OPS z powiatu puckiego w latach 2022-2024	18
Wykres 4. Rodziny z dziećmi korzystające z pomocy i wsparcia w ramach OPS w powiecie puckim w 2024 roku ...	25
Wykres 5. Odsetek bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w powiecie puckim w 2024 roku (w %)	35
Wykres 6. Bezrobotni w powiecie puckim według wykształcenia (31 grudnia 2024).....	37